JURNALUL® S.F.

Nr.59 Anu l III ■ Săptămînal de Science – Fiction ■ 16 pagini ■ 150 lei

Bruce STERLING
Harlan ELLISON
Aurelius BELEI
Yves MEYNARD
Darius LUCA
Cătălin IONESCU
Ray BRADBURY

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE
cpsf.info

Sfîrşit de an la Editura Denoël

Am scris despre Editura Denoël şi colecţiile ei în numărul 38 din „Jurnalul S.F.". Acum voi prezenta cărţile apărute la această casă editorială în ultimele luni ale anului trecut. **Santiago de Mike Resnick, Présence du Futur, 2 volume.** Subintitulat **Un mit din viitorul îndepărtat**, romanul lui Mike Resnick (despre care aflu de pe ultima copertă că scrie science fiction de peste douăzeci de ani) narează odiseea lui Sébastien Cain, fost revoluţionar devenit ucigaş plătit, care, împreună cu Vertu Mac Kenzie, o ziaristă fără scrupule, pleacă în căutarea lui Santiago, un criminal misterios înconjurat de o aură legendară.

Une mort bien ordinaire de Jean-Pierre Andrevon, Présence du Fantastique.

Jean-Pierre Andrevon este cel mai publicat autor francez din colecţia Présence de Futur. În Présence du Fantastique mai are un roman şi două nuvele în **Territories de l'inquiétude**, serie de antologii coordonată de Alain Dorémieux. În ultimul timp, Adrevon se consacră îndeosebi fantasticului şi polcierului în detrimentul science fictionului – gen în cadrul căruia s-a ilustrat remarcabil; totuşi, aproape necunoscut la noi.

Planete a gogos (The Space Merchants) de Fredrik Pohl şi Cyril M. Kornbluth, Présence du Futur – Toutes vos étoiles en poche (subserie în care se reeditează operele importante ale colecţiei).

Aceşti doi clasici ai science fictionului american au colaborat de mai multe ori, însă întreaga lor măsură şi-au dat-o în romanul de faţă, unul dintre primele care prezintă un viitor sumbru în locul celui „strălucitor" de pînă la cel de-al doilea război mondial. Pe Pămîntul suprapopulat şi suprapoluat al viitorului, mari agenţii publicitare au reuşit să abrutizeze întreaga omenire.

Dr. Adder de K.W. Jeter, Présence du Futur – Toutes vos étoiles en poche.

Scris în 1972, acest roman nu a fost publicat decît doisprezece ani mai tîrziu. Cauza o constituie atmosfera apăsătoare, dar şi descrierea unor perversiuni sexuale care întrec orice închipuire. Philip K. Dick, care a citit manuscrisul încă din 1972, scrie, într-o prefaţă datînd din 1979: „...ţin să-i mulţumesc lui K.W. Jeter pentru talentul său. Şi pentru geniul său."

Le Grand de Philip K. Dick, Présence du Futur – Toutes vos étoiles en poche.

Este al doilea volum dintr-o serie care se ambiţionează să cuprindă totalitatea nuvelelor lui Dick. Sînt cuprinse aici opt texte publicate în 1953. „Opere ale unui strălucit profesionist al scriiturii, ele anunţă pentru cine ştie citi printre rînduri o creaţie personală mai profundă...", afirmă Emmanuel Jouanne într-o scurtă introducere. Mult mai mult decît în Statele Unite, scrierile lui Dick au marcat puternic tinerele generaţii de scriitori francezi.

Odyssée sous contrôle de Stefan Wul, Présence du Futur – Toutes vos étoiles en poche.

Michel Maistre, agent al Securităţii imperiale încearcă să dezlege misterul unor dispariţii înregistrate pe planeta Emeraude (Smarald). Acesta este subiectul romanului (publicat iniţial în colecţia Anticipation a Editurii Fleuve Noir în 1959 şi urmat în această ediţie de trei povestiri) lui Stefan Wul, unul dintre clasicii science fictionului francez, dentist în viaţa de toate zilele, cînd se numeşte Pierre Pairault. Opera lui Wul mai cuprinde 11 romane, dintre care zece, plus cel de faţă, au apărut în colecţia Anticipation între 1956 şi 1959, fiind apoi reeditate constant. Ultimul, **Noô**, datează din 1977. Popularitatea lor e demonstrată şi de faptul că au fost adaptate în desene animate. Este vorba de **Oms en série** (devenit **La Planete sauvage**), desenat de Roland Topor, şi **L'Orphelin de Perdide (Les Maîtres du temps)**, desenat de Moebius, regia aparţinîndu-i în amîndouă cazurile lui René Laloux.

Carmilla de Joseph Sheridan Le Fanu, Présence du Fantastique.

O culegere de patru nuvele aparţinînd unui nume ilustru al literaturii irlandeze, un clasic al fantasticului „gothic", dar şi unul dintre primii autori ai timpului său care a introdus o tuşă de erotism în scrierile lui. Sheridan Le Fanu a trăit între anii 1814 şi 1873, a fost ziarist şi nuvelist, devenind apoi director la diferite publicaţii. Scriind **Dracula**, Bram Stoker s-a inspirat din opera acestuia, operă care a stat şi la baza a numeroase adaptări cinematografice, dintre care amintesc: **Vampyr** de Carl Dreyer (1932), **Ororile lui Dracula** de John Hough (1971), **Et mourir de plaisir** de Roger Vadim (1960).

Mange-monde de Serge Brussolo, Présence du Futur.

Un alt roman în ceea ce se poate numi deja „stilul Brussolo", care formează împreună cu nuvela **Aussi lourd que le vent** şi romanul **Le Syndrome du scaphandrier** o trilogie a „Artelor delirante ale viitorului". Brussolo, cel mai tradus autor francez de science fiction la noi (exceptîndu-l, desigur, pe Jules Verne), este o personalitate complexă. Astfel, pe lîngă science fiction, el a scris şi romane poliţiste, fantastice, istorice. Trebuie menţionat, totodată, şi graficianul Brussolo, prezentat la noi pentru prima dată în numărul dedicat lui din „Jurnalul S.F." – 40.

Territories de l'inquiétude 7, antologie realizată de Alain Dorémieux, Présence du Fantastique.

Seria aceasta îşi are originea într-o antologie publicată de Dorémieux la Editura Casterman în 1972. Practic necunoscut la noi, ştiu doar de o povestire tradusă de regretatul Vladimir Colin în antologia **Un pic de neant** în 1970, Alain Dorémieux este, totuşi, o personalitate a science fictionului francez. A fost mai mulţi ani redactorul şef al revistei „Fiction", a condus colecţii şi are la activ nenumărate antologii. Opera îi este constituită din mai multe zeci de nuvele reunite în cîteva culegeri şi dintr-un roman, **Black Velvet**, apărut anul trecut în colecţia Présence de la Denoël. Bine primite, după cum o dovedeşte şi numărul la care au ajuns, antologiile **Territories de l'inquiétude** cuprind atît autori de limbă engleză, cît şi autori francofoni. În volumul de faţă îi găsim pe Suzy McKee Chamas, Ray Bradbury, Jean-Claude Dunyach, Charles Beaumont, Jean-Pierre Andrevon, Al Sarrantonio, Jacques Chambon, Robert Lowry, Karen Joy Fowler, Raymond Milési, Lisa Tuttle, Richard Canal, Dennis Etchison, Dean R. Koontz.

Închei aici această scurtă prezentare a apariţiilor (din ultimele trei luni ale anului trecut) unei edituri prestigioase, ale cărei colecţii, dintre care se remarcă net Présence du Futur, reflectă pulsul internaţional şi naţional (francez, evident) al science fictionului. Aştept să văd şi la noi cît mai multe asemenea **Prezenţe...**

Florin Leodor Dănilă

Les jeux sont fait...

...rien ne va plus! Da, domnule, abia a început. Poftim, poftimi Dumneavoastră mizaţi pe Eva? Mă rog... les jeux sont fait, rien ne va plus! Fantastic, domnule, a ieşit...prostul îăs, cum de s-a lăsat îmbrobodit? Oricum începe un nou tur, gata, les jeux sont fait, pe patriarhat, dom'le... rien ne va plus! Uite că a ieşit... Pe cinstea mea, de cînd ţin banca n-am mai văzut aşa ceva, continuaţi? Cred că aveţi intuiţie... pe foc? Na, aşa ei Aţi cîştigat destul de mult, domnule, v-aş sfătui să vă retrageţi. Fortuna... Nu? Cum adică trebuie? În fine, nu ştiu cine, noi nu vă obligăm, les jeux sont fait, rien ne va plus... Fantastic! Şi acum? Egiptenii... Romanii... Şi pe amăriţii de Europeni mizaţi? Amăriţi, amăriţi, da' ultă-te la ei, nenorociţii! Pe cuvîntul meu, ceva la...

...Aveţi cumva o matinguliţă? Doar se ştie că este imposibil, e dovedit ştiinţific. Continuaţi? Bine... les jeux sont fait, rien ne va plus... Nu, nu se poate! Domnule, vă rog să mă credeţi c-ar fi mai bine să renunţaţi. Şi mai poftiţi pe la noi... cum? Pe energia nucleară? Aţi de mult mizat? Eu v-am sfătuit sincer... rien ne va plus! Dacă şi acum...

Groaznici Domnilor, puţină atenţie, vă rog, domnilor Banca... banca e spartă! Dar casino-ul nostru vă oferă şi alte jocuri, mult mai pasionante, chiar în sala alăturată va începe „Tribulaciteea", dacă doriţi... Nu! Dumneata ai face mai bine să te culci acasă! Asta dacă nu vrei să fii dat afară! Hai, tai-o... şi fii mulţumit c-ai scăpat aşa, trăgînd ordinari la-ţi banii şi cară-te!

Ce zici? Ca dacă te cheamă Demiurgos? Nu, dacă ţii la tine... Mă doare-n coti! Domnilor, scuzaţi acest mic incident, dar nu uitaţi că aici este o firmă serioasă şi un escroc oarecare nu ne poate crea probleme. Da, aici banca e spartă, ce putem face, dar dacă trecem dincolo... E mult mai pasionant, să ştiţi! Haideţi, domnilor! Urmăriţi aici tribulaţiile franţelor pe linia îăptoasă... cine mizează? Ca va, monsieurs, ca vai Da, poftiţi... Mizaţi, domnilor, jocul abia a început, şansele sînt grandioase, les jeux sont fait...

...RIEN NE VA PLUS!

Radu Pavel GHEO

Copertă de Ionuţ Bănuţă şi Lucian Băbeanu.

JURNALUL S.F.

Premiul Convenţiei Naţionale de SF 1993

Editat de : INTACT

CORPORAŢIA INTACT PENTRU CULTURA ŞI ARTĂ

Colectivul de redacţie:

Adrian BĂNUŢĂ *(Redactor şef)*,

Număr realizat de:

Ionuţ BĂNUŢĂ, George CEAUŞU, Dan MERIŞCA, Cristian IONESCU, Nicolae C. ARITON, Mihai Dan PAVELESCU, Petricl SÎRBU, Dan POPESCU *(Redactori)*

Marian IRIMIA *(fotoreporter)*

Adresa redacţiei :

Şos. Bucureşti-Ploieşti 25-27; sector 1, Bucureşti

tel. .3.12.71.35

Răspunderea materialelor informative revine autorilor.

File din istoria literaturii SF Anglo-Saxone

Nicolae ARITON

19 WONDER STORIES publica din decembrie 1931 pînă în februarie 1932 un roman de John Taine, THE TIME STREAM. Vom reveni asupra acestui autor pentru a discuta despre romanul său cel mai reuşit, BEFORE THE DAWN, apărut în anul 1934. THE TIME STREAM este un roman straniu cu largi referiri la alchimie. Cu toate acestea, nu avem de-a face cu un roman alegoric, iar tema este science-fiction pur. Savanţii planetei Eos au descoperit posibilitatea de a „plonja" în „fluviul timpului", de-a călători în trecut şi de-al cunoaşte, sau de-a se „transporta" în viitor. Una din deplasările în viitor îi face să înţeleagă că prăbuşirea civilizaţiei lor se datorează căsătoriei unui bărbat cu o femeie, care au dat naştere „Fiarei", cauza tuturor războaielor şi catastrofelor. Încearcă să oprească acest lucru, dar totul se dovedeşte imposibil. Tema „temporală" clasică este complicată de existenţa în roman a unor episoade semi-reale, care aduc aceşti savanţi pe Pămînt. Personajele poartă acelaşi nume, raporturile fiind mai mult sau mai puţin modificate, făcîndu-i pe cititori să rămînă destul de confuzi.

În iunie 1933, WONDER STORIES publica un roman de un scriitor francez, Eugene Thebault, RADIO-TERREUR (titlul în franceză), tradus de Gernsback în THE RADIO – TERROR, apărînd din iunie pînă în septembrie. Thebault era un scriitor popular francez, născut la sfîrşitul secolului trecut şi mort în 1942. A scris RADIO-TERREUR, GRAND ROMAN DE MYSTERE în anul 1927. Acţiunea se petrece în anul 1952, la Paris, unde difuzoarele emit constant o muzică suavă spre satisfacţia fără margini a pietonilor (autorul nu a prevăzut ofensiva zdrobitoare a automobilului). Muzica se întrerupe, vocea ameninţătoare a unui savant nebun anunţînd intenţia de a distruge lumea. Directorul Oficiului de Cercetări Ştiinţifice îi asigură însă pe trecătorii neliniştiţi că nebunul va fi neutralizat şi că totul va reintra în normal, lucru care se referă doar la ce l-a convins pe Gernsback să facă traducerea unui asemnea text.

Printre datele importante care jalonează istoria SF-ului american, luna ianuarie 1930 este, fără îndoială, una din cele mai importante. Este data la care apare primul număr din ASTOUDING STORIES OF SUPER-SCIENCE, revistă care avea să domine lumea SF-ului mai bine de douăzeci de ani, iar sub noul titlu, ANALOG, ea apare şi în zilele noastre. Mărturia primului redactor şef, Harry Bates, este elocventă asupra greutăţilor întîmpinate pentru a reuşi editarea în cadrul concernului de publicaţii CLAYTON PUBLICATIONS INC. „Trebuie să recunosc că apariţia revistei ASTOUDING a fost rezultatul întîlnirii forţate dintre doi oameni, unul din ei avid după bani, celălalt fără nici o tragere pentru o asemenea muncă. Întîlnirea s-a produs în faţa unei coli imense de hîrtie cretată, pe care se aflau 13 coperţi ale proiectatei reviste. Dacă ar fi fost 16, probabil William Clayton n-ar fi aprobat apariţia revistei. El era editorul de succes a unui important grup de reviste populare, „pulps" de aventuri şi acţiune (...) În timp ce examina foaia cu coperţi, Clayton a făcut următoarea afirmaţie: «E idiot să pierzi hîrtia a trei coperţi, ţinînd cont că desenele nu costă aproape nimic; iar tipărirea a trei noi „pulps", de asemenea, nu înseamnă prea mult pentru tipografie»". Şi astfel, s-a hotărît publicarea a trei noi „pulps". Dacă vînzările ar fi atins doar o valoare minimă, ar fi însemnat un cîştig sigur, pentru William Clayton, în timp ce cheltuielile era minime, deoarece întreaga muncă depusă de Harry Bates nu era recompensată absolut cu nimic în plus... Bates primeşte ordin să publice, printre altele, un pulp care să poarte titlul TORRCHLINGHTS OF HISTORY, idee care îi displăcea teribil, şi împotriva căreia a lansat o contrapropunere. Într-o zi cumpărase un număr din AMAZING STORIES, pe care l-a găsit lipsit de har, plin de trivialităţi, banalităţi şi pueril. Despre scriitură: era suficient de bine. „M-am gîndit dacă pe piaţă nu era loc pentru o revistă de genul celei AMAZING, dar mai bine scrisă şi cu autori mai buni. A doua zi dimineaţă, m-am prezentat în biroul lui Clinton, plin de combativitate. N-a fost însă nevoie, TORCHiLINGHTS OF HISTORY a fost înlocuită imediat cu ASTOUDING STORIES OF SUPER-SCIENCE. Nu-mi rămînea decît să o fac".

În ianuarie 1930 a apărut primul număr din ASTOUDING. Era un pulp clasic prin dimensiuni (alte reviste de gen erau net mai mari), sub o copertă realizată de Wesso. Pe aceasta se putea vedea o insectă uriaşă şi monstruoasă luptîndu-se cu un aviator într-un peisaj de iarnă, în timp ce o tînără sumar îmbrăcată privea terorizată lupta aeriană. Desenul ilustra textul lui Victor Rousseau, THE BEETLE HORDE. Nuvela lui Ray Cummings, PHANTOMS OF REALITY, a avut de asemenea onoarea de a apare pe copertă. În sumar se aflau mai multe povestiri scurte, ale unor autori astăzi uitaţi, mai puţin doi dintre ei: Murray Leinster şi căpitanul SS P. Meek. Povestea lui Victor Rousseau este foarte banală: Un savant nebun se hotărăşte să cucerească lumea utilizînd insecte uriaşe pe care le creează în laboratorul său. Înainte de a reuşi fabricarea de miliarde de asemenea exemplare, eroii povestirii reuşesc să-l anihileze. Cel mai bun text al numărului este, fără îndoială, cel al lui Murray Leinster, TANKS. Este vorba despre un război între Statele Unite şi Imperiul Galben (japonezi sau chinezi), care are loc în 1932. În conflict, strategia folosită în primul război mondial nu este abandonată: mai multe tranşee, mai multe fortificaţii. Doar rolul infanteriei este limitat, „greul" luptelor fiind purtat de care de asalt – „tanks" – sprijinite de avioane şi elicoptere. Viziune profetică care i-a permis acestei povestiri de a supravieţui pînă în zilele noastre.

BRIGAND OF THE MOON, un roman de Ray Cummings, debutează în martie 1930. Această Space-Opeăr se derulează la bordul navei „Planetara", care asigură ruta Pămînt-Marte-Lună-Pămînt. Briganzii pun la cale jefuirea navei, încărcată cu radium. Unii din conducătorii lor este George Prince, un homosexual notoriu (ei da! se vorbea de aşa ceva în SF încă din anii '30) care este ucis în timpul atacului. Sora lui, Anita, îşi tunde părul şi se dă drept George Prince. Ajutată de iubitul ei, Gregg, se infiltrează printre briganzi, reuşind să le dejoace planurile şi să fie anihilaţi. În 1958, romanul a fost reeditat în USA, în ediţie de buzunar.

Pînă la sfîrşitul anului, întîlnim în paginile noii publicaţii texte interesante de Harl Vincent, R.F. Starzl, Arthr J. Burks, dar, mai ales BROAD OF THE DARK MOON de Charles Willard Diffin şi MURDER MADNESS de Murray Leinster. Ultimul text avea ca temă dependenţa de droguri şi posibilitatea ca acestea să fie folosite ca o armă pentru a domina lumea.

Ajunşi în iulie 1931, întîlnim un text foarte interesant aparţinînd lui Nat Schachner şi Arthur Leo Zagat, THE REVOLT OF THE MACHINES. Textul este important din punct de vedere politic, opunînd pe cei bogaţi, numiţ „Aristos", contra celor care muncesc, „Proltas". Ideologia este clar de stînga, dar am mai vorbit de acest lucru în episoadele trecute.

Noiembrie 1931 înseamnă o dată deosebită pentru ASTOUDING STORIES. Prima din cele patru nuvele care va alcătui ulterior saga HAWK CARSE apare în paginile revistei. Entuziasmul suscitat de această apariţie nu şi-a pierdut din tărie aproape zece ani, cu toată calitatea îndoielnică a „urmării" apărută în anul 1932 în AMAZING. Cititorii nu contenesc a se adresa magazinului ASTOUDING cerînd continuarea aventurilor eroilor spaţiali. Semnatarul lui HAWK CARSE este Anthony Gilmore, nimeni altul decît pseudonimul redactorului şef Haryy Bates şi a asistentului său Desmond Hall. Unul din cititori îi demască pe cei doi, declarînd că este sigur că în spatele acestui pseudonim se află exact H.G. Wells.

Dar despre acest „best seller" în episodul următor.

*

Mulţumiri domnului Frederic Gerbaud, pentru informaţiile puse la dispoziţie cu generozitate.

(va urma)

TIPARUL EXECUTAT LA TIPOGRAFIA
INTACT
Reclamă, publicitate, difuzare:
Titus GUVIR – tel.: 3.12.93.66
Tehnoredactare computerizată -
Adrian BĂNUŢĂ
Culegere - Doina PREOTU
Corectură - Mihaela VANEA
Montaj offset :
Daniel STANICA, Mariana SEBE,
Silvana GRFERE

Jurnalul S.F. este înscris în Catalogul Presei la poziţia 2.128. Abonamentele se pot face la orice centru poştal precum şi la centrele RODIPET.

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor
JURNALUL ®
Director:
Dan DIACONESCU
Redactor şef:
Marius TUCA

ROTUL

Urmare din nr 58

Afriel îşi privi haina brodată şi izbucni în rîs.E o chestie politică,spuse. Acţionarii sînt întotdeauna mai binevoitori să vorbească cu un om care pare pregătit să facă afaceri pe picior mare. În ziua de astăzi aşa se îmbracă toţi reprezentanţii Plăsmuitorilor. Am luat-o înaintea Mecaniştilor, ei poartă tot salopete.

Ezită, nedorind să o jignească. Inteligenţa Galinei Mirny era cotată aproape de două sute. Bărbaţii şi femeile cu asemenea inteligenţă erau uneori capricioşi şi nestatornici, gata să se retragă în lumi personale imaginare sau să se afunde în păienjenişuri stranii şi impenetrabile de urzeli şi raţionamente. Superinteligenţa era strategia pe care o aleseseră Plăsmuitorii în lupta pentru supremaţia culturală, şi erau obligaţi să adere la ea, în ciuda dezavantajelor ei ocazionale. Încercaseră să-i încrucişeze pe superinteligenţi, cei cu coeficienţi peste două sute – doar atît de mulţi fugiseră din coloniile Plăsmuitorilor, încît fracţiunea oprise producerea lor.

– Eşti mirat de hainele mele, rosti Mirny.

– Întradevăr, mă atrag ca noutate, zîmbi Afriel.

– Au fost ţesute din fibrele coconului unei pupe, îi explică ea.

Garderobă mea iniţială a fost mîncată de un simbiot gunsier în timpul tulburărilor de anul trecut. De obicei, nu port nimic, dar n-am venit să te jignesc cu o etalare prea directă de intimitate.

Afriel ridică din umeri.

– În mediul meu natural, şi eu stau deobicei gol. Dacă temperatura e constantă, atunci hainele sînt inutile, cu excepţia buzunarelor. Am cîteva scule asupra mea, însă majoritatea sînt de mică importanţă. Sîntem Replăsmuiţi, sculele noastre sînt aici, îşi ciocăni el fruntea. Dacă îmi poţi arăta un loc sigur unde să-mi pun hainele...

Femeia scutură din cap. Datorită ochelarilor, ochii nu i se puteau zări şi era greu să-i citeşti expresia feţei.

– Ai făcut prima greşeală, doctore. Aici nu există locuri de uz personal A fost aceeaşi greşeală ca şi cea făcută de agenţii Mecanişti, aceeaşi care era cît pe aici să-mi aducă şi mie moartea. Aici nu există conceptul de proprietate. Acesta este Stupul. Dacă iei vreo parte din el pentru tine ca să depozitezi echipamentul, să dormi acolo, orice – atunci devii un impostor, un duşman. Cei doi Mecanişti – un bărbat şi o femeie – au încercat să închidă o cameră nefolosită pentru laboratorul lor de computere. Războinicii le-au spart uşa şi i-au mîncat. Gunoierii le-au mîncat tot echipamentul,. sticlă, metal şi tot.

Afirel zîmbi rece.

– Trebuie să-i fi costat o avere să transporte atîta material pînă aici.

– Sînt mai bogaţi decît noi, înălţă Mirny din umeri. Au maşini şi exploatări miniere. Cred că voiau să mă ucidă. Pe furiş, aşa încît războinicii să nu fie tulburaţi de un spectacol violent. Aveau un calculator care învăţa graiul cozilor ascuţite mai repede decît o puteam face eu.

– Totuşi, ai supravieţuit, sublinie Afriel. Iar benzile şi rapoartele tale – în special primele, cînd aveai încă majoritatea echipamentului – au fost extraordinar de intresante. Consiliul e gata să te sprijine pînă la capăt. În timpul absenţei tale, ai devenit destul de celebră în Inele.

– Mda, mă aşteptam, rosti ea.

Afriel era pus în încurcătură.

– Dacă am găsit vreo lipsă în ele, vorbi el grijuliu, a fost în domeniul meu, lingvistica extraterestră. Făcu un gest vag spre cei doi simbioţi care o însoţeau: Presupun că ai progresat mult în comunicarea cu simbioţii, deoarece mi se pare că numai ei vorbesc pentru Stup.

Ea îl privi cu o expresie imperceptibilă şi ridică din umeri.

– Aici există cel puţin cincisprezece tipuri diferite de simbioţi. Ăştia care mă acompaniază se numesc cozi-ascuţite şi vorbesc numai pentru ei. Sînt nişte creaturi sălbatice, doctore, care au intrat în atenţia Acţionarilor doar pentru că încă mai pot vorbi. Cîndva, au fost o rasă spaţială, însă au uitat călătoria prin cosmos. Au descoperit Stupul şi au fost absorbiţi, au devenit paraziţi. Îl bătu pe unul dintre ei cu palma pe cap: Pe aceştia doi i-am îmblînzit, deoarece am învăţat să fur şi să cerşesc mîncare mai bine decît pot ei. Acuma stau cu mine şi mă apără de cei mari. Sînt geloşi, să ştii. Sînt cu Stupul de numai vreo zece mii de ani şi sînt nesiguri de statutul lor. Ei mai gîndesc şi uneori se miră. După zece mii de ani le-a mai rămas puţin din asta.

– Sălbatici, repetă Afriel. Asta pot s-o cred. Unul dintre ei m -a muşcat pe cînd eram pe navă. Cam lăsa de dorit ca ambasador.

– Da, i-am avertizat că vii. Nu i-a prea plăcut ideea, dar am putut să-l mituiesc cu hrană... Sper că nu te-a rănit prea serios.

– Mă îndoiesc. Numai dacă nu ţi-ai adus propriile bacterii.

– Greu de crezut, răspunse Afriel ofensat. N-am nici o bacterie. Şi oricum, n-aş fi adus microorganisme într-o cultură extraterestră. Mirny privi într-o parte.

– Am crezut că ai putea avea cîteva din cele special modificate genetic... Cred că putem merge acum. Coada-ascuţită o să-ţi transmită mirosul

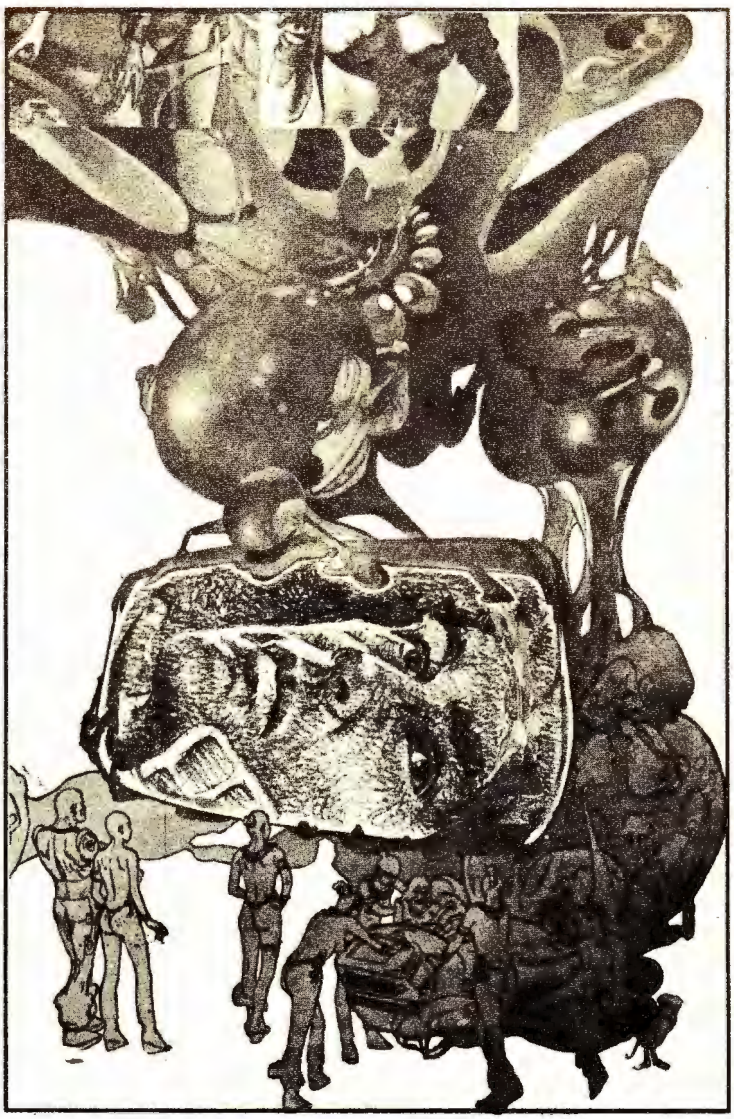

prin atingere bucală, în camera auxiliară înaintea noastră. În cîteva ore va fi răspîndită prin tot Stupul. Odată ce ajunge la Regină, se va răspîndi foarte repede.

Împingîndu-se cu tălpile în carapacea dură a unuia dintre tinerii cozi-ascuţite, ea se lasă în josul coridorului. Afriel o urmă. Aerul era cald şi începuse să transpire sub îmbrăcămintea lui complicată, dar transpiraţia sa antiseptică era inodoră.

Ieşiră într-o sală vastă tăiată din roca vie. Era dreptunghiulară şi cu tavanul ascuţit, lungă de optzeci de metri şi cu diametrul de vreo douăzeci. Mişuna de membrii Stupului.

Erau sute. Majoritatea erau lucrători, cu opt picioare şi blană, de mărimea unor dogi danezi. Ici-colo se zăreau membrii castei războinicilor, monştri îmblăniţi, cît nişte cai, capetele lor înarmate cu colţi avînd mărimea şi forma unor fotolii.

La cîţiva metri, doi lucrători transportau un membru al castei senzorilor, o creatură al cărei cap imens şi turtit era ataşat de un trup atrofiat, care în cea mai mare parte a lui era alcătuit din plămîni. Senzorul avea ochi, iar din chitina lui îmblănită ieşeau antene lungi şi bobinate care se agitau disperate. Lucrătorii se agăţau de stînca goală a pereţilor sălii cu picioarele prevăzute cu ventuze şi cîrlige.

Un monstru cu membre lătăreţe, cu un cap lipsit de păr şi de faţă, trecu pe lîngă ei prin aerul cald şi mirositor.

. Partea din faţă a capului era un coşmar cu fălci ascuţite şi scrîşnitoare, precum şi ciocuri de acid, acoperite de platoşe.

– Un miner, spuse Mirny. Ne poate duce mai adînc în Stup... vino cu mine.

Se împinse către el, agăţîndu-se de spatele îmblănit, segmentat. Afriel o urmă, împreună cu cele două cozi-ascuţite care se agăţară de părţile laterale ale creaturii cu labele lor anterioare. Afriel se înfioră, simţind blana umedă, puturoasă, şi caldă parcă şi unsuroasă. Continuă să plutească prin aer, cele opt picioare lătăreţe ale lui bătînd aerul ca nişte aripi.

– Trebuie să fie cîteva mii, spuse Afriel.

– În ultimul meu raport, i-am apreciat la o sută de mii, dar asta se întîmpla înainte ca să fie explorat complet Stupul. Chiar şi acum există zone întinse pe care nu le-am văzut. Trebuie să se apropie de un sfert de milion. Asteroidul ăsta este cam de mărimea celei mai mari baze a Mecaniştiilor – Ceres. Mai are şi acum filoane bogate de material carbonos. N-a fost nici pe departe exploatat.

Afriel închise ochii. Dacă avea să-şi piardă ochelarii, trebuia să-şi pipăie drumul, orbeşte, printre miile acelea mişunînd, zbătîndu-se, tîrîndu-se.

– Deci, populaţia continuă să fie în expansiune?

– În mod sigur. De fapt, colonia va lansa în curînd o împerechere de roi. În camerele de lîngă Regină se află trei duzini de masculi şi femele. Odată ce vor fi lansaţi, se vor reproduce şi vor începe Stupuri noi. O să te duc acolo, să-i vezi. Ezită: Acum, intrăm într-una dintre grădinile de muşchi.

Unul din cozile-arcuite îşi schimbă încetişor poziţia. Strîngînd blana minerului cu membrele anterioare, începu să mestece manşeta de la pantalonii lui Afriel. Bărbatul îl izbi puternic, şi creatura dădu înapoi, retrăgîndu-şi pedunculii ochilor.

Cînd ridică iarăşi privirea, văzu că intraseră într-altă sală, mult mai largă decît prima. Pereţii din jur, deasupra şi dedesubt erau îngropaţi sub o cultură explozivă de muşchi. Tipurile cele mai comune erau încîlceli extinse, multiramificate şi de forma unor cupole, precum şi altele cu aspectul unor spaghete, care se legănau extrem de lin în briza slabă şi mirositoare. Unele cupole erau înconjurate de norişori vagi din spori expiraţi.

– Vezi grămezile alea încleiate de sub muşchi, de mărime mijlocie? întrebă Mirny.

– Da.

– Nu sînt sigură dacă este o plantă, sau doar un parazit biochimic complex. Chestiunea este că creşte în lumina soarelui, pe suprafaţa exterioară a asteroidului. O sursă de hrană ce creşte în vid! Închipuieşte-ţi cît ar valora asta în Inele.

– Ar fi inestimabil, încuviinţă Afriel.

– Este necomestibil în sine, continuă ea. Odată, am încercat să mănînc o bucăţică mică de tot. Aveai senzaţia că mesteci plastic.

– În rest, ai mîncat bine?

– Da. Biochimia noastră e destul de similară cu cea a Roiului. Muşchiul este perfect comestibil. Totuşi, regurgitaţiile sînt mult mai hrănitoare. Fermentaţia internă din stomacul posterior al lucrătorilor îi creşte valoarea nutritivă.

Afriel o fixă uluit.

– O să te obişnuieşti, urmă Mirny. Mai încolo, am să te învăţ cum să ceri hrană de la lucrători. E vorba de un simplu reflex de lovire – nu este controlat feromoni, ca cea mai mare parte a comportării lor. Femeia îşi îndepărtă o şuviţă lungă de păr murdar şi încîlcit din ochi. Sper, reluă ea, că moaştele de feromoni pe care vi le-am trimis au meritat costul transportului.

– Ah, da, făcu Afriel. Chimia lor a fost fascinantă. Am reuşit să sintetizăm majoritatea componentelor. Am făcut parte chiar din echipa respectivă de cercetători.

Ezită o clipă. Cît se putea încrede în ea? Nu fusese înştiinţată de experimentul plănuit de el şi de superiorii lui. Mirny ştia doar că el era un cercetător simplu şi paşnic, aidoma ei. Comunitatea ştiinţifică a Plăsmuitorilor era bănuitoare în legătură cu minoritatea implicată în spionaj şi cercetări militare.

Ca o investiţie de viitor, Plăsmuitorii trimiseseră cercetători la toate cele nouăsprezece rase extraterestre descrise de Acţionari. Lucrul acesta sărăcise economia Plăsmuitorilor de mulţi gigawaţi de energie preţioasă şi tone de metale rare şi izotopi. În cele mai multe cazuri, putuseră trimite doar doi, trei cercetători, în şapte cazuri, numai unul.

Galina Mirny fusese aleasă pentru Roi. Ea mersese liniştită, încrezîndu-se în inteligenţa şi bunele intenţii, care să o păstreze în viaţă şi echilibrată mintal. Cei care o trimiseseră nu ştiuseră dacă descoperirile ei aveau, sau nu vreo importanţă. Ştiuseră doar că era necesar să fie trimisă, chiar şi singură, chiar şi insuficient echipată, înainte ca altă fracţiune să-şi trimită oamenii ei şi, eventual, să descopere vreo tehnologie sau fapt de

deosebită importanță. Iar dr Mirny descoperise într-adevăr o asemenea situație. Transformase misiunea într-o chestiune de securitate a Inelului. De aceea venise Afriel.

– Ați sintetizat componentele? întrebă ea. De ce?

Afriel zîmbi dezarmant.

– Poate doar ca să ne dovedim că o putem face.

Femeia clătină din cap.

– Fără jocuri, Doctor Afriel, te rog. Am venit aici, pe de o parte, ca să scap de asemenea chestii. Spune-mi adevărul.

Afriel o privi, regretînd că ochelarii nu-i permiteau să-i vadă ochii.

– Bine, încuviință el. Atunci, ar trebui să știi că Consiliul Inelului mi-a ordonat să duc la îndeplinire un experiment care ar putea să ne pună în primejdie viețile.

Mirny rămase tăcută pentru un moment.

– Ești de la Securitate?

– Am gradul de căpitan.

– Știam... știam din momentul sosirii celor doi Mecaniști. Erau atît de politicoși, și atît de bănuitori... cred că m-ar fi omorît pe loc, dacă nu ar fi sperat să mă mituiască, sau tortureze, pentru a-mi smulge vreun secret. M-au speriat extraordinar, căpitane Afriel... Și tu mă sperii.

– Trăim într-o lume teribilă, doctore. Este o chestiune de securitate a fațiunii.

– Cu voi totul e o chestie de securitate a fațiunii. N-ar trebui să te duc mai departe, sau să-ți mai arăt ceva. Stupul acesta, creaturile acestea... ele nu sînt inteligente, căpitane. Nu pot gîndi și nu pot învăța. Sînt inocente, o inocență primordială. Nu știu ce este binele și răul. Ele nu știu nimic. Ultimul lucru de care au nevoie este să devină pioni într-o luptă pentru supremație cu o altă rasă, situată la ani-lumină depărtare.

Minerul cotise, ieșind din sălile cu mușchi și lopăta încet în întunericul cald. Din direcția opusă plutea un grup de creaturi ca niște mingi cenușii, turtite. Una dintre ele se așeză pe mîneca lui Afriel, agățîndu-se cu tentacule fragile. Afriel îl mătură ușor, și creatura se desprinse, lăsînd un șirag de picături de un roșu urît.

– Bineînțeles că, în principiu, sînt de acord cu tine, doctore, spuse Afriel încetișor. Gîndește-te însă la Mecaniști. Unele dintre fațiunile lor extreme sînt deja mai mult de jumătate mașină. Aștepți dovezi de umanitate din partea lor? Sînt reci, doctore... creaturi reci și lipsite de suflet care pot face bucățele un bărbat, sau o femeie vie, fără să simtă nimic. Majoritatea celorlalte fracțiuni ne urăsc. Ele cred că ne-am autodefinit ca niște supraoameni rasiști, pentru că nu ne încrucișăm, pentru că am ales libertatea de a ne manipula propriile gene. Preferi ca vreunul din cultele astea să facă ceea ce trebuie să facem noi, și să folosească rezultatele împotriva noastră?

– Astea sînt vorbe.

Femeia întoarse privirea. De jur împrejurul lor, lucrătorii, încărcați cu mușchi, cu fălcile și stomacurile ticsite, se împrăștiau prin stup, trecînd pe lîngă ei, sau dispărînd în tunelele laterale ce se ramificau în fiecare direcție, inclusiv pe cele două verticale. Afriel zări o creatură asemănătoare unui lucrător, dar înzestrat numai cu șase picioare, trecînd peste ei, în direcția opusă. Era un mim parazit. Cît timp, se întrebă el, trebuia să evolueze o creatură ca să arate în felul acela?

– Nu e de mirare că am avut atîția trădători în Inele, rosti ea cu amărăciune. Dacă omenirea este într-atît de proastă încît să se închidă într-un colț, așa cum o descrii tu, atunci este mai bine să nu ai nimic de-a face cu ei. Mai bine să trăiești singur. Mai bine să nu ajuți la răspîndirea nebuniei.

– Genul ăsta de discuții nu ne poate duce decît la moarte, replică Afriel. Sîntem îndatorați fațiunii care ne-a produs.

– Zi-mi sincer, căpitane. N-ai știut niciodată impulsul de-a lăsa totul – și pe toți – îndatoririle și constrîngerile, și pur și simplu să pleci undeva să judeci totul? Lumea ta, și rolul rău în ea? Sîntem educați și antrenați cu exigență încă din copilărie, și ni se cer extrem de multe. Nu crezi că, cumva, asta ne-a făcut să pierdem din vedere țelurile noastre finale.

– Trăim în spațiu, rosti sec Afriel. Spațiul e un mediu nenatural și este necesar un efort nenatural din partea unor oameni nenaturali ca să prospere acolo. Uneltele noastre sînt mințile noastre, și filozofia trebuie să vină pe locul doi. Bineînțeles, am simțit și eu pornirile acelea pe care le-ai menționat. Nu sînt decît o altă amenințare de care trebuie să ne ferim. Eu cred într-o societate disciplinată. Tehnologia a descătușat niște forțe colosale care destramă societatea. Cîndva, una dintre fațiuni trebuie să iasă din această luptă și să integreze lucrurile. Noi, care sîntem Replăsmuiți, avem înțelepciunea și sentimentele de-a o face omenește. De aceea fac munca pe care o fac. Ezită: Nu mă aștept să apuc ziua triumfului nostru. Cred, mai degrabă, că am să mor în vreun conflict local, sau asasinat. Îmi ajunge că pot prevedea ziua aceea.

– Dar aroganța ei, căpitane! se răsti ea brusc. Aroganța micii tale vieți și a micului ei sacrificiu! Consideră Roiul, dacă vrei într-adevăr să ai omenia și ordinea ta perfectă. Aici este! Unde este întotdeauna cald și întuneric, miroase bine, hrana este ușor de găsit și totul este nesfîrșit și perfect reciclat. Singurele resurse care se pierd sînt trupurile masculilor care împerechează, și puțin aer prin ecluzele folosite de lucrători atunci cînd ies să recolteze. Un Stup ca acesta poate dura, neschimbat, timp de sute de mii de ani. Sute... de mii... de ani. Cine, sau ce, își va aminti de noi și de fațiunea noastră stupidă, măcar peste o mie de ani?

Afriel clătină din cap.

– Aceasta nu este o comparație validă. Pentru noi nu există termene atît de lungi. Peste o mie de ani, vom fi cu toții mașini, sau zei.

Se pipăi pe creștetul capului; pălăriuța de catifea dispăruse. Nu încăpea îndoială că cineva i-o mestecă în clipa aceea.

Minerul îi purta și mai adînc în labirintul imponderabil, în formă de fagure, al asteroidului. Văzură camerele pupelor, unde larvele albicioase tresăltau în învelișurile de mătase; principalele plantații de mușchi; cimitirele, unde lucrătorii înaripați filfîiau neobosiți aerul gros și teribil de fierbinte provenit din descompuneri. Mușchi corozivi negri transformau trupurile moarte într-o pulbere neagră, grosolană, transportată de către lucrătorii ei înșiși pe trei sferturi morți.

Ceva mai tîrziu, își părăsiră minerul și plutiră singuri. Femeia se mișca cu ușurința unei practici îndelungate; Afriel o urma, ciocnindu-se, uneori chiar puternic, cu lucrători care țipau. Erau cîteva mii agățați de tavan, pereți și podea, îngrămădindu-se și agitîndu-se peste tot.

După aceea, vizitară sala prinților și prințeselor înaripate, o hrubă rotundă și plină de ecouri, unde creaturi lungi de patruzeci de metri atîrnau cu picioarele încrucișate, undeva în aer. Trupurile le erau segmentate și metalice, cu duze organice pe torace, acolo unde ar fi putut să se găsească aripi. Îndoite pe spinările lor netede se găseau antene de radar, pe brațe lungi și mobile. Păreau mai degrabă niște sonde interplanetare în construcție decît niște organisme biologice. Lucrătorii le hrăneau neîncetat. Abdomenele lor umflate și spiralate erau pline de oxigen comprimat.

Mirny cerși o bucată mare de mușchi de la un lucrător, atingîndu-i expertă antenele și provocînd o acțiune reflexă. Cea mai mare parte o dădu cozilor-arcuite care îl devorară cu lăcomie și priviră nesățioase, așteptînd alte porții.

(Va urma)

Traducere de
M. Dan PAVELESCU

HADJ

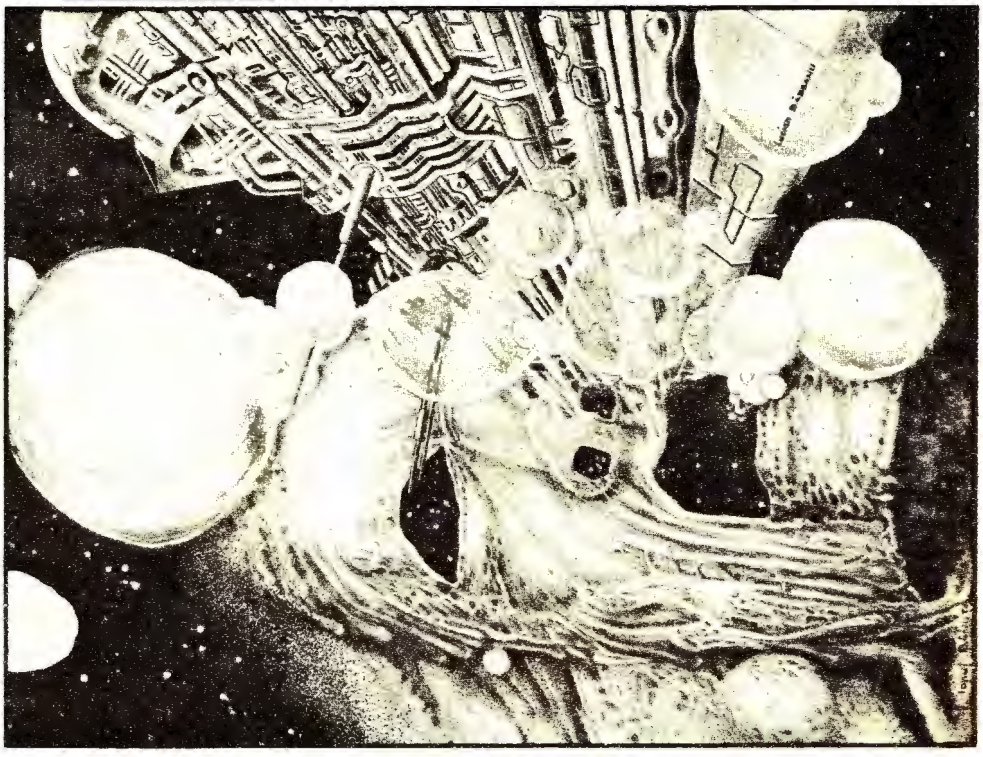

Harlan ELLISON

Adurat aproape un an până când Herber a fost ales. Un an de speculaţii fanteziste, cu un simţ crescând al existenţei universului. Un an de când Stăpânii Universului au pătruns în atmosfera noastră şi şi-au răspândit mesajul.Au venit de nicăieri, în navele lor aurii scânteietoare, lungi de 60 km şi fără să întâmpine nici o rezistenţă, au arătat fiecărui om şi copil al Pământului că ei sunt aceia care conduc Universul.

Au spus doar atât: „Trimiteţi un reprezentant al Pământului". Apoi au dat instrucţiuni detaliate despre construirea a ceea ce ei numeau **navă inverspaţială** şi despre cum se ajunge în lumea lor, undeva, dincolo de mai multe galaxii.

Aşa se face că nava a fost construită. Dar cine să plece cu ea? Pământeanul care şi-a pus această întrebare ştia ce imensă responsabilitate apasă pe umerii emisarului. Trebuia ales cu multă grijă. Astfel, s-au gândit că problema este prea grea pentru mintea omenească şi au pus maşinile să o rezolve. Au pus întrebarea lui Mark XXX, UniCompVac, Brognagov Master Computer şi altor mii de creiere artificiale.

După ce şaizeci de miliarde de cartele perforate au fost rulate de trei ori la rând, maşinile l-au ales pe Wilsor Herber. Era cel mai potrivit să călătorească peste sute de galaxii, către Stăpânii Universului şi să le ofere împuternicirile sale.

S-au dus la Wilsor Herber, în locul unde acesta se retrăsese la munte; la început au fost înjuraţi şi ameninţaţi cu tot felul de lucruri dacă nu-l vor lăsa în pace. Dar, în cele din urmă, în mintea fostului om de stat a învins raţiunea. Herber era cel mai prosper om din lume. Cartierul clădit de el în ultimii şaizeci şi cinci de ani de viaţă era încă intact, condus acum de adjuncţii săi. Pe la el treceau toate serviciile şi utilităţile, fiecare material al unui Pământ în plină creştere. Bogăţia lui Wilsor Herber era incalculabilă. L-au dus la Congresul Federaţiei Terestre, unde a fost reprezentant timp de zece ani, până când a ajuns coordonator.

Apoi, cu cinci ani înainte de sosirea Stăpânilor, s-a retras, complet închis în sine, departe de lume. Doar o astfel de problemă extrem de importantă l-ar fi putut scoate din refugiul său şi trimite printre stele.

– Voi lua acreditările, i-a spus celui ce ajunsese la el. S-a aşezat comod în scaun şi a privit părul cărunt al celui din faţa sa, încrucişându-şi privirea cu cea a ochilor albaştri ai celuilalt.

– Trebuie să luăm legătura cu emisarii lor şi să-i înştiinţăm că vom merge alături de ei, ca nişte fraţi, spuse unul din oamenii lui Herber.

– Până când vom obţine ceea ce vrem de-la ei şi vom ajunge în situaţia lor, nu-i aşa, tinere? Herber merse direct la ţintă, în inima problemei.

Tânărul se fâstâci şi, în cele din urmă, zâmbi stânjenitor către bătrân.

– Întotdeauna ştiţi mai bine, domnule.

Zâmbi şi Wilsor Herber. Întunecat.

* *

Planeta apăru răsărind din inverspaţiu. Era de necrezut, dar ei găsiseră o cale de a-şi insera propria lume în inima zonei de creaţie a spaţiului, lăsându-se împinşi către non-spaţiu.

Herber, îmbrăcat într-un costum spaţial, stătea lângă căpitanul Amand Singh, urmărind semicercul desenat de planeta Stăpânilor în inverspaţiu, învârtindu-se în jurul navei lor.

– Impresionant, nu-i aşa, căpitane?

Moslem încuviinţă tăcut. Era un om uriaş, sugerând un angrenaj compact şi eficient în acelaşi timp.

– E aproape ca un Hadj, domnule Herber, spuse el.

Wilsor îşi dezlipi privirea de pe peisajul din jur şi o îndreptă spre ofiţerul cu pielea întunecată.

– Poftim? Hadj? Ce e asta?

– Este ceea ce poporul meu numea pelerinajul la Mecca. Aşa suntem şi noi... pământeni călătorind spre Mecca.

Herber îi tăie vorba.

– Ascultă, băiete. Ţine minte asta: suntem oricând la fel de buni ca ei şi ei ştiu asta, altfel nu ne-ar fi invitat aici. Am venit să stabilim relaţii diplomatice, aşa cum am face cu orice putere străină. Păstrează pentru tine chestia cu Hadj-ul.

Moslem nu răspunse, dar un zâmbet îi înflori pe buze, ca o bravadă la adresa celui din faţa lui. Primii pământeni sunt pe cale să viziteze lumea stăpânilor, iar ei se poartă ca şi cum ar merge la o ambasadă oarecare din New York. Îi plăcea bătrânul, dar nu agrea scopurile politice pentru care acesta se afla acolo.

Toate aceste lucruri i-au ieşit din minte la auzul semnalului de avertizare.

– Mai bine vă fixaţi centurile, îl sfătui ei, ajutându-l pe bătrân să-şi fixeze reţeaua de protecţie. Suntem gata pentru translaţie.

Nava lui Herber se mai mişcă o vreme în lumea multicoloră a interspaţiului, apoi dispăru brusc.

În spaţiul normal, planeta părea şi mai impunătoare. Clădiri înalte de 50 km îşi aruncau spre cer culorile pastelate. Nave imense străbăteau planeta de la un continent la altul în câteva minute. Pretutindeni erau clădiri al căror rost era necunoscut: urmele unei ştiinţe avansate, ale unei culturi complexe şi a unui intelect superior Herber stătea lângă căpitan şi zâmbea.

– Putem învăţa multe de la ei, Singh, spuse repede, aproape reverenţios, apoi expresia i se relaxă. Am ajuns la capătul drumului şi ne-am găsit fraţii printre stele.

– Şi acum să ne prezentăm acreditările. Dă-mi emiţătorul, te rog, Singh. Ah... aşa e bine... mulţumesc. Sper să ne trimită repede câteva nave de escortă... Abia aştept să văd lumea lor de aproape, să aflu secretul călătoriei lor instantanee, cum dispar navele lor şi cum reapar aici. Asta numai şi ajunge să-mi ruineze cartelul! Ce minunăţie au aici... nu pot să aştept până... bine, vor veni toate mai târziu.

Duse microfonul la buze:

– Suntem emisarii planetei Pământ, am venit să vă oferim prietenia planetei noastre. Sperăm că fraţii noştri din lumea de aur sunt bine. Cerem instrucţiuni de aterizare.

Aşteptară. Singh scrută astroportul, un careu cu latura de aproape 100 km, cu docuri uriaşe şi nave aurii plutind în aer. Semnalul de aterizare întârzie.

În cele din urmă, recepţionară un sunet: „OUOOO, COUOAH, UOUOOOO, UAUOCO, EEEIAAA, UAOOO..."

Faţa lui Herber luă o expresie furioasă.

– Tradu, căpitane! La dracu, omule, tradu odată! Nu putem risca să nu respectăm instrucţiunile!

Căpitanul porni în grabă translatorul şi sunetele se auziră din nou, mereu aceleaşi, mesajul pentru fraţii lor de pe Pământ. Wilsor Herber ascultă şi faţa sa luă o expresie pe care, dacă ar fi văzut-o la altcineva, nu ar fi putut să o definească.

După puţin timp, nu mai putură asculta. Stăteau în cabina diplomatică a navei, privind înspre lumea de aur, spre fraţii lor din spaţiu şi ecoul din difuzoare părea că trece pe lângă ei fără să-i atingă:

– Vă rugăm folosiţi intrarea de serviciu. Vă rugăm folosiţi intrarea de serviciu. Vă rugăm folosiţi intrarea de serviciu. Vă rugăm...

Traducere de
Constantin COZMIUC

Dimeolo zace larmo

Azzar auzi cînd se deschise uşa liftului, apoi paşii repezi ai mamei în hol şi închise repede holoproiectorul. Îl ascunse sub o pernă de pe divan, dar tresări cînd îl auzi alunecînd şi căzînd pe jos, cu zgomot. Cheia magnetică se învîrtea deacum în broască, descifrînd cifrurile de siguranţă.

– Hello! Azzaaar! strigă ea, ridicînd o mînă în sus. Sub celălalt braţ, ţinea o pungă mare de hîrtie cafenie şi în mînă o grămadă de pacheţele. Am fost în Equallizer, apoi în piaţa de zarzavaturi şi în piaţa de peşte, îi povesti mama. De ce nu te duci Afară, să te joci? E o zi încîntătoare.

– Am fost Afară, spuse el calm, dar mi s-a făcut frig.

– Uf! răsuflă mama, lăsînd pachetele din mînă, în bucătăria micuţă, sferoidală. Eşti bolnav, asta e. Ţi-e frig! Toţi copiii se joacă Afară, pe platforma luminofoarelor, prin tubulatura străzilor. Chiar şi băiatul acela, care-ţi place ţie. Prietenul tău. Cum îl cheamă?

– Nu ştiu, rosti sec Azzar.

Mama, în orice caz, nu era atentă la ce-i răspundea. Băiatul îşi vîrî mîinile în buzunarele combinezonului şi începu să se învîrtească prin cameră, fără rost. Apoi se opri în faţa ferestrei şi se

Aurelius BELEI

uită la o clădire argintie, toată numai lumini, aflată peste drum, în strada a 3-a. El şi mama lui locuiau la etajul 305, deasupra pasarelelor hidraulice ce delimitau Oraşul de Equallizer – selectul cartier al elitei – 305 fiind ultimul etaj. Clădirea de peste drum era mai înaltă decît a lor. Azzar fusese mai ataşat de apartamentul din Technoside Tectonic. Îi plăcuseră sferele – şcoală . Aici, copiii rîdeau de îmbrăcămintea lui. Acolo, încetaseră să mai rîdă. Se plictisiseră.

– Nu vrei să te duci Afară, să te joci? Îl întrebă mama, întorcîndu-se în living-room-ul translucid, în timp ce-şi ştergea mîinile cu o ventuză Corronner de 12 carate. Apoi, îşi mirosi palmele.

– Uf! Ce miros urît! Toate au nuanţele alterate.

– Nu, mamă, răspunse Azzar răbdător.

– Azi e sîmbătă.

– Ştiu.

– Poţi să-mi spui zilele săptămînii? îl provocă ea, aruncînd în incinerator ventuza nefolositoare.

– Bineînţeles.

– Spune-le!

– Nu vreau să le spun. Le ştiu. În colţul ochilor îi apărură lacrimi. Le ştiu de ani de zile. Şi un copil de cinci ani le ştie.

Mama însă nici nu-l auzea. Stătea aplecată asupra planşetei cu lumini mobile din colţul camerei. Lucrase pînă tîrziu, noaptea trecută. Pe divanul din celălalt colţ al camerei, care-i servea drept pat, Azzar nu putu să adoarmă pînă la ora două din noapte, cînd mama se culca pe canapeaua senzitivă din studio.

– Azzar! Vino aici! Ai văzut asta?

Azzar se apropie, tîrşîind picioarele pe pardoseala călduţă de plastolit multicolor. Nu, nu aruncase nici o privire spre planşetă. Nu-l interesa.

– Asta-i Felix, un măgăruş. L-am inventat azi-noapte. Ce părere ai? Şi ăsta-i Te Quierro, băieţelul mexican care-l călăreşte. Ei cutreieră împreună întregul Mexic...

Azzar nu era atent. Îşi astupa urechile într-un anumit fel, pe care-l practicase ani întregi, dar plictiseala şi frustrarea – cunoştea cuvîntul „frustrare", fiindcă citise mult despre el, prin indecşii holoproiectorului – îi apăsa umerii, îl sufocau, ca un bloc de stîncă. În ochi simţea cum urcă lacrimile şi ura, ca din măruntaiele unui vulcan în fierbere. Sperase că mama lui va fi îngrijorată că-i va fi frig

cosf.info

numai cu combinezonul. Spera ca mama lui să-şi aducă aminte că băiatul cu care ar fi vrut să se împrietenească şi care era de vîrsta lui, unsprezece ani, începuse să rîdă de colanţii săi protectori.

– Sînt colanţii fratelui tău mai mic? l-a întrebat el, în bătaie de joc.

Azzar plecase umilit. Mama lui, cine ştie din ce motive bizare, ţinea să-l îmbrace după moda Equallizer-ului: colanţi protectori scurţi, termogenunchere şi deasupra combinezonului cămăşi mutifolii cu guler stelat. Mama lui ar fi dorit ca el să rămînă pentru totdeauna un băieţel de şase ani. Îi plăcea să-şi verifice cartelele holoimprimate prin gustul lui Azzar. „Azzar este cutia de rezonanţă" le spunea ea, uneori prietenelor. „Dacă lui Azzar îi place, ştiu că le va place şi copiilor". De multe ori, Azzar spunea că-i plac poveşti care nu-i plăceau, sau lumini care-l lăsau indiferent fiindcă-i era milă de ea, sau fiindcă asta îi dădea o mai bună dispoziţie. Nu l-au amuzat niciodată prea mult ilustraţiile cinetice din programele pentru copii, iar acum începuseră să-l plictisească. Trecuseră ani de cînd mama lui nu mai vînduse o cartelă holoimprimată. De cînd Azzar avea şapte ani.

Deşi mama lui făcea din cînd în cînd cîte un turneu pe la toţi editorii Equallizer-ului, tatăl era cel care îi întreţinea. Tatăl lui, era un om de afaceri bogat, care trăia în cealaltă aripă a Planetei. Mama îi povestea că era foarte bogat şi foarte frumos. Se însurase, însă, a doua oară, nu scria niciodată vreun mesaj şi Azzar nu se interesa de existenţa lui. Nu-i văzuse nici măcar o hologramă.

Abia adormise şi mama îl trezi din nou din somn, înghiontîndu-l în coaste, repetînd mereu:

– Fii atent cînd îţi vorbesc. Care-ţi place mai mult?

– Cred că prima, mormăi el.

– Cum arăta? întrebă ea, acoperind liniile luminoase cu palma.

Azzar încercă să-şi aducă aminte dar îşi dădu sema că nu se uitase decît la vîrful Pulsarr-ului nichelat şi la amprentele pe care le lăsau degetele ei pe oglinda planşetei. Culorile din mijloc nu-l interesează deloc. Mintea lui nu gîndea. Era o senzaţie frecventă acum. O senzaţie excitantă. Să nu gîndeşti. Azzar îşi propuse chiar să caute ceva despre acest subiect prin banca de date a racordoarelor inter-colonii sau poate în imprimantele de psihologie ale mamei, cînd ea nu era acasă.

– Azzar! ce faci acum?

– Nimic, mamă.

– Mi-am închipuit. Nimic! Nu poţi nici măcar să gîndeşti?

Un val de ruşine îl copleşi, ca şi cum mama l-ar fi ghicit gîndurile.

– Ba gîndesc, protestă el, mă gîndesc ce înseamnă să nu gîndeşti.

Tonul era sfidător.

– La ce??? şi-şi apropie chipul cu ochii fardaţi, înconjuraţi de bucle negre, capsulate, de obrazul lui.

– Despre a nu gîndi.

Mama îşi propti mîinile încărcate de bijuterii melodioase în şolduri.

– Ştii, Azzar, ai o judecată cam bizară. Eşti bolnav. Bolnav din punct de vedere psihic. Şi înapoiat. Ştii asta? Te porţi ca un copil de cinci ani, rosti ea încet şi apăsat. E mai bine să stai în casă. Cine ştie, poate să te calce vreun Turbokaiser. Dar pentru asta te iubesc, micuţul meu Azzar.

Îi cuprinse umerii cu braţul şi-l îmbrăţişă, strîns. Azzar întoarce capul, încurcat. Nu ştia dacă să rîdă sau să plîngă. Mama lui hohotea, veselă:

– Eşti bolnav! Uită-te la mine! Băieţelul meu cu colanţii scurţi, ha, ha! Mama se purta, ca şi cum ar fi amuzat-o. Acum, ochii i se umplură de lacrimi şi Azzar întoarse capul, să nu-i vadă mama lacrimile. Apoi, deodată, se întoarce spre ea şi o privi drept în faţă.

– Mamă, crezi că-mi plac costumele astea? Ţie îţi plac, nu mie. Atunci, de ce îţi baţi joc de ele?

Azzar se smuci din îmbrăţişare şi se trînti pe divanul moale, discoidal, cu faţa înfundată în pernă. Închise ochii şi deschise gura, plîngînd fără zgomot, fără să respire, timp de cîteva minute. Reuşea să plîngă şi chiar să ţipe, fără să se audă. Îşi înfundă nasul, gura căscată, dinţii în perna argintie de pe divan şi cu toate că glasul mamei continua să se audă, batjocoritor şi hohotele de rîs nu încetaseră, se auzeau mai depărtate de ei. Cu toţi muşchii încordaţi, era convins că îndură cele mai grele chinuri pe care le poate suporta o fiinţă omenească. Apoi începu din nou să respire şi din nou răsună glasul mamei, aproape de el. Insuportabil.

– Mă auzi? Mă auzi? Am invitat-o la ceai de dna Bodokanny. Vreau să te speli pe faţă şi să-ţi pui o cămaşă curată. Aş vrea să-i reciţi ceva. Cam ce-ai vrea?

– „Fuck you man, fuck you woman..." începu Azzar.

– Eşti cretin! ţipă ea.

– Asta mi-a venit în minte! strigă Azzar.

– Nu ţipa la mine! urlă mama, repezindu-se la el. Îl pălmui, înainte ca el să-şi dea seama ce se petrece.

„Foarte bine, gîndi el, dacă aşa stau lucrurile, nu mai am ce face", şi o privi cu dezgust. N-a vrut să-i arate cît îl duruse palma şi cît încă îl mai durea. O privea ţintă. Nu se temea de ea. Putea să-i mai dea o palmă, puţin îi păsa.

Tare mult ar fi dorit să aibă o cameră a lui. Deodată îşi aminti de

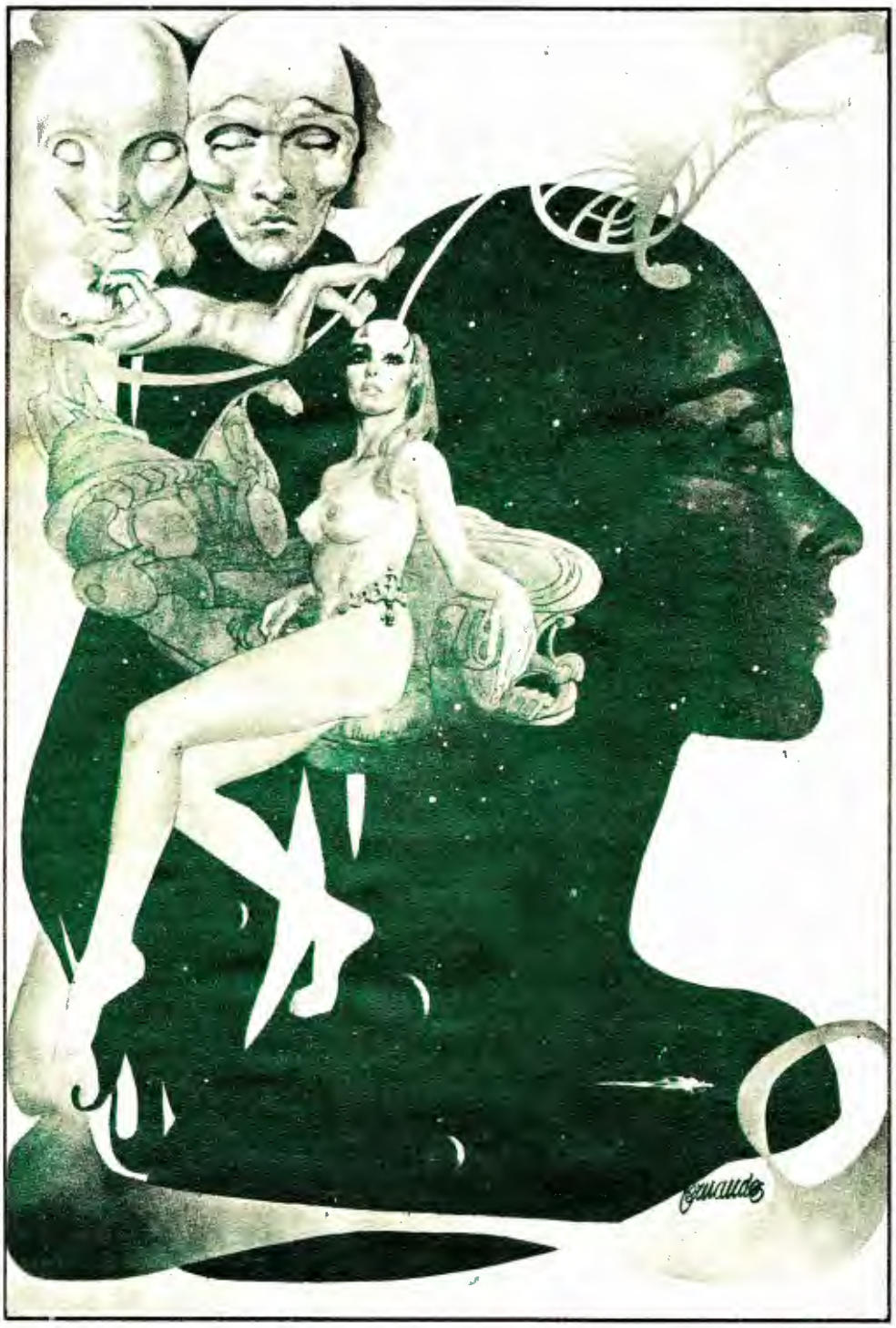

holoproiector. Ridică imprimanta. Era programul lui DeMonico „Raţiunea umană". O puse la loc pe raft. Mama nu era de acord cu chestiile psihologice cu care se îndopa, dar pe el îl captivau.

Se duse în bucătărie, să-şi ia un pahar cu apă hidrotonică. În timp ce bea auzea un zgomot uşor ce venea din pungile de pe masă. Zgomotul se auzea dinăuntrul unei pungi. Deschise cu grijă pachetul şi aşteptă să vadă ceva sărind afară, dar uitîndu-se înăuntru văzu o cutie albă cu fundul umed. Se deschidea ca un automat de prăjituri. Azzar sări în sus de bucurie. Înăuntru, culcată pe spate, o mică broască ţestoasă dădea din labe, incercînd să se întoarcă pe faţă. Azzar, vădit emoţionat, o apucă cu amîndouă mîinile, o întoarse şi o puse binişor din nou în cutie. Broasca îşi mişcă puţin picioarele, apoi scoţînd capul afară, se uită drept la el. Azzar zîmbi. De ce nu-i spusese mama că i-a adus un cadou, o broască ţestoasă, vie? Ochii îi străluciră de bucurie la gîndul că o va scoate Afară şi poate îi va pune o fundiţă la gît, s-o arate prietenilor care rîdeau de colanţii lui scurţi.

– Hei, mamă! Mamă! striga Azzar la uşa incintei pentru îmbăiere. Mi-ai adus o broască ţestoasă?

– Ce???

– O broască ţestoasă. Ai pus-o în bucătărie.

Azzar se opri brusc. Mama lui şovăi, apoi strigă cu glas strident:

– E o lamna. E pentru mîncare.

Băiatul înţelese şi un fior rece îl străbătu.

– Nu e o broască ţestoasă. E o lamna, îl lămuri mama în timp ce-şi usca părul cu aerosoli sclipitori. Am găsit-o în piaţa de peşte. Tocmai sosiseră Turbokaiser-ele băştinaşilor de pe Ramoon şi aduseseră marfă proaspătă. Se spune că acolo toate făpturile sînt răzbunătoare şi conţin însăşi Seva Vieţii. Prostii demodate! Cine poate crede aşa ceva? Lamna sînt cele mai vînate animale de pe Ramoon. Mi s-a spus că sînt delicioase. Şi nici nu sînt scumpe.

Aşadar făptura aceea simpatică era pentru gătit. Azzar se întoarse în bucătărie, resemnat. Cîndva, pe Pămînt, înainte ca Planeta să-şi ia zborul din cauza suprapopulării spre sisteme galactice cunoscute, existau, mai rare, dar existau asemenea făpturi, numite broaşte ţestoase. Ce i-o fi plăcînd oare unei broaşte să mănînce? Salată verde? Slănină! Poate un cartof fiert? Azzar căută prin distribuitor. Luă o frunză de salată şi o apropie de botul micuţ şi cornos al broaştei, dar broasca nu deschise gura. Băiatului îi veni o idee. Scoase de sub chiuvetă un lighean mare şi turnă în el puţină apă, apoi cu băgare de seamă puse broasca în lighean. Azzar avu o senzaţie ciudată. De parcă i-ar fi fost mîngîiat întreg corpul. Se puse în genunchi, s-o privească mai îndeaproape. Ea dădu de cîteva ori din lăbuţe, ca şi cum ar fi vrut să înoate, apoi se opri şi-şi vîrî lăbuţele sub carapace. Buza de sus trecea peste cea de jos, ceea ce îi dădea un aer neprietenos şi încăpăţînat, dar ochii îi erau mari şi strălucitori. Îl priveau ţintă. Din nou avu acea senzaţie de mîngîiere liniştitoare.

– O.K., doamnă ţestoasă, cam ce-ai vrea să mănînci? Poate nişte concentrate? Băiatul luă o bucăţică şi o apropie de botul ei. Broasca nu păru ispitită. O scoase din apă şi ea dispăru sub divan. Avea o culoare verde-cafenie, cu nuanţe argintii. Privind-o, lui Azzar îi veniră în minte o învălmăşeală de imagini, fundul apelor, cursurile rîurilor, ba chiar şi oceanele, minuni pe care nu le văzuse decît prin holoproiector. De unde veneau aceste lamna? Sări în picioare şi scoase din raft un program vast, ce ţinea loc de dicţionar. Găsi o hologramă în albroşu, departe de a semăna cu animalul adus de mama. Află că o broască ţestoasă era îndrudită cu mudur, cu lamna şi chiar cu gigantica girrae de pe asteroizii lui Delltik. Că trăia în ape proaspete, minerale, bogate în organisme vegetale sau sub sălcii, plante gravifage, sub pietre umede şi era comestibilă. Comestibilă! Ce ghinion. El n-avea de gînd să mănînce din ea. Cu nici un preţ.

Observă că broasca dispăruse undeva, pe dedesubt. După ce o găsi, o puse înapoi în lighean. Azzar îşi schimbă cămaşa. Apoi se puse să înveţe o poezie. După ce o învăţă, i-o recită broastei, cu glas şoptit.

– Pot să mă joc cu lamna, în incinta pentru îmbăiere? îşi întreba el mama.

– Nu. Ai să-ţi uzi cămaşa. Şi scoate ligheanul ăsta din cameră. Mama scoase broasca din apă, o puse din nou în cutia de carton şi o băgă în distribuitor. Azzar tresări puţin, cînd se trînti clapa distribuitorului. E grozav de frig înăuntru, se gîndi el. Se consola însă la gîndul că şi în apă i-ar fi acum foarte rece.

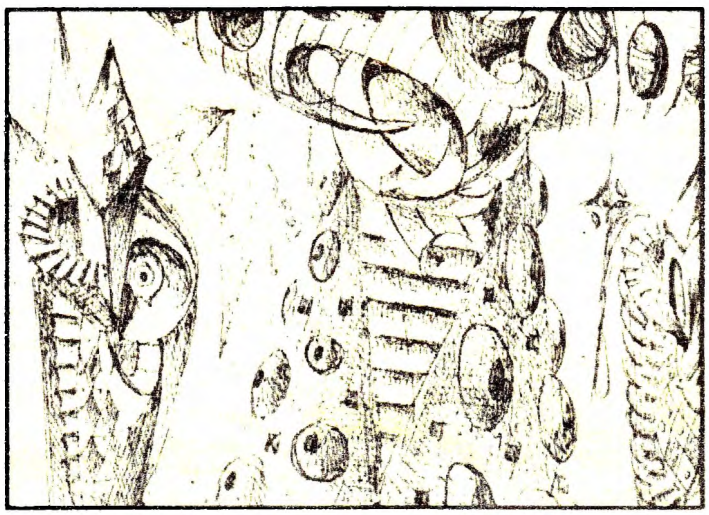

Doamna Bodokanny apăru, punctuală ca întotdeauna, pe holovizorul ce acoperea un întreg perete, bîlbîindu-se enervant. În ziua aceea Azzar recită foarte frumos şi fără şovăieli. Din conversaţia mamei cu doamna Bodokanny, care se afla înspre pupa Planetei, Azzer află că a doua zi seara vor avea musafiri la masă. Pentru ei, deci, cumpărase mama broasca ţestoasă. Azzar se bucură. Mai avea o zi întreagă în care să se poată juca cu lamna.

Afară, se uită după Dillop, dar nu-l zări nicăieri. Se plimbă puţin, plictisit, pe lîngă liniile de forţă ale clădirilor masive din metal şi plastolit. La întoarcere îl văzu pe Dillop. Era lîngă un automat de programe. Azzar se apropie de el.

– Hei, îl strigă el, ştii că am o broască ţestoasă?

– O ce? întrebă Dillop, oprindu-se din privit.

– O lamna. Mîine dimineaţă, ţi-o aduc s-o vezi. E destul de mare.

Ar fi vrut să i-o arate chiar atunci dar deja imensele oglinzi de deasupra cupolelor protectoare pîlpîiau indecis. Începea să se întunece şi Turbokaiser-ele de patrulare îşi făcuseră apariţia.

Mama era în bucătărie. Pe automat fierbeau nişte ouă şi o oală mare cu apă.

– Ai scos-o din distribuitor? spuse el, văzînd pe masă cutia.

– Da, o gătesc astă seară, de aceea am scos-o.

– O omori astă seară?

– Da, puişor. Astă seară.

– Mamă, pot s-o iau Afară pentru cîteva minute, să i-o arăt lui Dillop?

Mama îşi încruntă sprîncenele negre.

– Să duci Afară lamna? Nici vorbă de aşa ceva. Nu fi absurd, baby! Lamna nu-i jucărie.

Pe automat, apa începuse să fiarbă.

– Dar i-am promis că i-o arăt...

Azzar se uita înfiorat cum mama scotea broasca din cutie şi o aruncă în apa clocotită.

– Mamă! strigă el, apoi rămase cu gura căscată, uitîndu-se cum broasca se zbătea în oală. Timp de o secundă, ea deschise botul şi ochii îşi îndreptară privirea spre Azzar. Ochi mari şi strălucitori. Stranii de luminoşi. Un val de căldură îl inundă trupul şi spasme brutale îl zguduiră pe Azzar. Cînd îşi reveni, privi în oală. Capul în căzuse pe spate şi asta era sfîrşitul. Era moartă.

– Trebuia s-o omori în felul ăsta?

– Dar cum altfel? Aşa se omoară toţi carapacetoizii. Nu ştiai? Ei nu simt nimic.

Băiatul se uita fix la ea. Cînd a dat să-l atingă, s-a dat un pas înapoi. Se gîndea la botul larg căscat al broaştei şi ochii i se umplură de lacrimi. Poate că a strigat şi n-a auzit-o nimeni. Broasca se uitase la el, aşteptînd s-o scoată de acolo, iar el, nemernicul, n-a ajutat-o. Totul se petrecuse atît de repede, încît n-o mai putuse salva. Se mai dădu un pas înapoi.

– Nu mă atinge.

Mama îi trase o palmă zdravănă. Azzar se trînti pe divan. Nu plîngea, doar gura uscată şi-o înfundase în pernă. Fără îndoială că broasca se chinuise, altfel nu şi-ar fi mişcat lăbuţele atît de repede, ca să iasă afară.

Apoi începu să plîngă, încetişor, fără zgomot. Îşi acoperi faţa cu mîinile, să nu ude perna. În bucătărie mama fredona o melodie, umblînd de colo-colo, în timp ce gătea. Azzar intră încet în bucătărie şi se opri în prag. Broasca zăcea întinsă pe un grătar cromat. Mama îi aruncă o privire, apoi continuînd să fred ,oneze, tăie labele mici ale broaştei. Azzar închise ochii pe jumătate, dar continua s-o urmărească cu privirea. Mama întoarse broasca cu burta în sus şi o spintecă. Înăuntru, măruntaiele erau roşii, albe şi verzui. Din nou acea căldură stranie îi cutreieră trupul, ochii i se zbăteau neputincoşi şi nemaiputînd rezista şocului băiatul căzu în genunchi, cu ochii injectaţi de sînge.

– Nu te mai uita aşa la mine! strigă ea, deodată, bătînd din picior. Ce ţi s-a întîmplat? Ai înnebunit? Da, asta e. Eşti bolnav. Nu ştiai?

Cînd s-a dus la culcare, lui Azzar i-a fost, ca niciodată, teamă de întuneric. Avea în faţa ochilor, tot timpul, capul broaştei cu botul larg deschis şi ochii plini de suferinţă.

Azzar îşi dorea să fi putut ieşi pe fereastră, să zboare undeva, în alt univers. Îşi imagina mîinile mamei trăgîndu-l înapoi. O ura. Se sculă şi se îndreptă repede spre bucătărie. Era beznă, fiindcă bucătăria n-avea ferestre, dar pipăind, nimeri tocmai cuţitul pe care-l căuta. Gîndul îi era la broasca tăiată bucăţele, înotînd în sosul vegetal, în distribuitor.

Urletul mamei aproape îl asurzi. A doua lovitură i-a dat-o în pintece, apoi din nou în gît. În acest timp droizii de securitate încercau să spargă uşa. În cele din urmă, Azzar le descuie şi le dădu drumul înăuntru.

A fost dus într-o maşină mare, plină de medici şi infirmiere. Azzar era foarte liniştit, făcea tot ce i se spunea şi răspundea docil la toate întrebările. Fiindcă nu-i puseseră niciodată întrebări în legătură cu lamna, nici el n-a pomenit de ea. Niciodată.

Yves Meynard

Cartea morților

Unele dintre amintirile mele s-ar putea să fie false. Dar cînd îți scrutezi trecutul căutînd în el ceva anume, detaliile se deformează ușor, mai mult, altele nou-create caută să le înlocuiască pe cele pierdute. Iată de ce nu mă încred în memoria mea pe cînd revăd etajera cu cărțile latinești ale tatălui meu. Între **De Bello Gallico** și **De Republica** e puțin probabil ca vreuna să se fi numit **Liber Mortuorum**. Și totuși...

La începutul verii, unchiul Gabriellei a murit, lăsîndu-i o casă la țară. Liberi, în sfîrșit, ne-am mutat în ea, părăsind bătrînul apartament ce-l ocupam într-un cartier părăginit de la periferie.

Casa era în stare foarte bună și atît de mare încît n-am reușit să ocupăm toate camerele. Ferestrele ni se păreau uriașe; casa fiind situată pe o colină, soarele ne inunda ziua întreagă. După-masa, camera favorizată era cea pe care am destinat-o lucrului. Aici ne petreceam sfîrșiturile de săptămînă, inundați de lumină.

Singurul dezavantaj, mai ales pentru Gabrielle, era distanța care ne despărțea de oraș. Îi spuneam deseori că drumul cu autobuzul de la fosta noastră locuință pînă în centrul orașului îi lua același timp, dacă nu mai mult, dar ea simțea, totuși, depărtarea. O citadină, pe cînd mie puțin îmi pasă unde stau.

Sînt grafician și nu trebuie să ies din casă pentru a lucra. La început, îi spuneam bună dimineața Gabriellei și apoi începeam să lucrez, chiar în pijama. Lumina se ameliora cu trecerea zilei, devenind perfectă pe la începutul după-amiezii. Uitam de multe ori să cinez și ajungeam pînă la asfințit, cînd resimțeam brusc trecerea timpului. Supam amîndoi și apoi, așteptînd-o pe Gabrielle, citeam puțin.

Nu mi-a plăcut niciodată în mod deosebit să citesc, dar nu sînt nici împotrivă. Majoritatea autorilor mă enervează, înverșunați cum sînt să descrie viața în aspectele ei cele mai insipide. Căutam mai ales romane interesante, întîmplări care se petreceau la Vatican, romane polițiste pline de crime atroce, cîteodată o biografie scandaloasă ca să rîzi puțin.

Într-o zi m-am oprit din lucru mai curînd decît prevăzusem. Progresam cu greu. Preferam să lenevesc o oră sau două decît să-mi stric desenul. Terminînd boileau-narcejacul cumpărat la începutul săptămînii, am examinat rafturile dintr-un colț al încăperii, pline cu cărțile unchiului. Nimic nu părea interesant. **Morala, prietena artei** m-a făcut să rîd copios cu cîteva zile înainte, dar restul era constituit din cărțulii punînd în practică principiile acestui tom. Eram pe cale să-mi abandonez căutarea, cînd am remarcat un volum cu mult mai gros decît celelalte, cu o copertă din piele adevărată și nu din carton. Titlul era gravat pe cotor, auriul literelor fiind șters și ros: **Cartea morților.**

Am scos-o din raft și am așezat-o pe genunchi. Autorul nu era trecut pe copertă, nici pe paginile interioare. Hîrtia era extrem de subțire – m-am gîndit imediat la Biblia de buzunar a mamei – și, totuși, opacă. Textul era foarte rău tipărit, cu caractere mici, prea multă cerneală, ceea ce îl făcea aproape indescifrabil. Cu toate dificultățile, am reușit să-l citesc.

TREMBLAY, JUSTINE 1932-1943. Născută la Saint-Sylvestre. Copilărie fericită. Educată la călugărițe, se gîndește să urmeze calea religioasă pînă ce-a fost sedusă, la 15 ani, de Jacques d'Entremont, din Trois-Rivieres. Însărcinată, e forțată să-și abandoneze copilul, adoptat de Michel și Anne Lavoie din Québec. În ciuda zvonurilor că s-ar fi sinucis după ce-a fost părăsită de Jacques, a murit datorită unei infecții stafilococice la plămîni.

LAVOIE, ALICE 1916-1948. Născută la Bordeaux. Fiică unică. Bolnavă de anghină în copilărie, își revine. Naște trei copii, din care unul singur va supraviețui, trecînd de primul an (cauza: malnutriție). Un traumatism cranian cauzat de o cădere îi provoacă moartea printr-o hemoragie cerebrală.

BELL, LAWRENCE 1868-1948. Născut la Liverpool, cel mai mare din patru frați. Angajat comis-voiajor la un misit, dovedește repede excelente aptitudini. Se ridică în funcții, face avere. Disprețuind profund celălalt sex, se va însura totuși de trei ori și va avea șapte copii.

Moare în urma unei crize de apoplexie.

Alte patru paragrafe se mai găseau pe aceeaşi coloană, o listă de persoane moarte în acelaşi an, de fiecare dată cu expunerea omniscientă a vieţii şi a cauzei morţii lor. Am întors vreo cincizeci de pagini, o neinsemnată fracţiune din carte, şi am văzut că datele ajungeau la 1957. Am mai citit cîteva paragrafe, apoi am întors volumul ca să-l deschid spre sfîrşit, căutînd să aflu pînă la ce dată se întindea.

Caracterele acestor ultime pagini erau şterse, scheletice, de-abia lizibile, chiar şi în lumina după-amiezii.

OLBER-WRIGHT, MARIVAL 2325-2460. Născut la Berlin, în comunitatea Guidică. Părinţii i-au murit în răzmeriţele Foametei Europene. Emigrează în colonia selenită în 2357...

M-am frecat la ochi. Era de-a dreptul ridicol. Am recitit paragraful ca să fiu sigur. Acum era:

OLBER-WRIGHT, MARIVAL 2325-2389. Născută la Berlin, în comunitatea Guidică. Mama ei moare în răzmeriţele Foametei Europene. Emigrează cu tatăl ei în Naţiunea Orbital din New Tokyo. Se măritã cu Yoshiro Katsuo-Wallis, naşte un băiat şi nu va mai avea alţi copii. Decedată ca urmare a expunerii timp de treizeci de ani la un agent cancerigen prezent în apa staţiei.

Imediat apoi, a fost:

OLBER-WRIGHT, MARIVAL 2325-2339. Născută la Berlin. Părinţii sînt asociaţi la comunitatea Guidică. Decedată în răzmeriţele Foametei Europene.

Am închis cartea. Mă cuprinse frigul, soarele îşi pierduse strălucirea, stătusem peste două ore în faţa paginilor cărţii morţilor.

Întorcîndu-mă, Gabrielle m-a întrebat dacă eram bolnav. I-am răspuns că nu, dar n-am putut să fac nimic după cum trebuia în seara aceea. În pat, cînd am luat-o în braţe, aproape amical, ca să facem dragoste, am fost neînţeles de stîngaci şi s-a sfîrşit prost.

●●●

Am uitat de muncă. Aproape am uitat-o şi pe Gabrielle. Nu puteam să-i spun neliniştea mea; după un timp, sfîrşise prin a mă lăsa în pace. Nu mă mai îmbrăcam decît ararеori. Cînd ea pleca, după ce-i doream o zi bună, mai mult din obişnuinţă decît dintr-o hotărîre conştientă, mă instalam în camera de lucru şi luam cartea morţilor. De fiecare dată mi se părea mai groasă; o dată, îmi amintesc, am măsurat-o cu o riglă două zile la rînd şi am constatat că se mărea cu cîţiva milimetri pe zi. Caracterele primelor pagini erau mai clare iar datele se îndepărtau din ce în ce mai mult în trecut.

Paginile de la sfîrşit erau într-o mutaţie constantă; ultimele păreau neatinse, dar ghiceam o clocotire de litere încă albe sub suprafaţa hîrtiei.

N-o mai priveam pe Gabrielle, ea nu mai era pentru mine decît o abstracţie, o ideogramă vie. pe care o identifici fără să dai atenţie detaliilor secundare ale imaginii. Nu mai făceam dragoste şi cred că uitasem deja că am făcut.

Şi într-o zi am deschis cartea exact la mijloc. Iar privirea mi s-a îndreptat singură spre un paragraf aflat în coloana din dreapta.

JOLY, GABRIELLE 1959-1990. Născută la Québec. Copilărie fără probleme. Studii strălucite. Diplomă în informatică la Universitatea din Montreal. Se sinucide dintr-un necaz de dragoste...

Am simţit influenţa exercitată de carte asupra mea sfărîmîndu-se, ca şi cum m-ar fi jupuit cu un singur gest. Coperta îmi ardea palmele. Am aruncat-o jos, am privit-o îndelung, nemişcat. Apoi am împins-o cu vătraiul în vatră. Am consumat o cutie întreagă de chibrituri ca să-i dau foc. Am pus cenuşa într-o pungă de plastic pe care m-am dus s-o arunc într-o mică rîpă, undeva departe în spatele casei.

Am stat o oră sub duş, frecîndu-mă aproape la sînge. Mi-am luat haine curate, am curăţat camera şi am aspirat. Cînd Gabrielle s-a întors, am strîns-o în braţe ca şi cînd de-abia ar fi scăpat din ghearele morţii. Şi i-am cerut să ne întoarcem la Montréal.

N-a ezitat mult timp. Ne-a trebuit mai puţin de o lună ca să găsim ceva corespunzător dorinţei noastre. În toată această perioadă nu reuşeam decît cu greu să-i suport absenţa. Nu citeam nimic şi nu îndrăzneam să arunc nici măcar o privire peste cărţile din casă. Mergeam deseori la Montréal, încercînd să prind contracte, căutînd să mă adîncesc în muncă.

●●●

La începutul toamnei, noua casă era gata. Mă străduisem să o fac feri-cită pe Gabrielle. Obţinusem două contracte mari şi munceam toată ziua. Într-o joi seara, cînd Gabrielle trebuia să lucreze pînă tîrziu, mă plimbam prin centrul oraşului. Lîngă strada Mont-Royal am văzut un anticariat. Afară, de fiecare parte a uşii, două măsuţe susţineau o mulţime de cărţi cu colţurile îndoite. Exemplare învechite din colecţia Arlechini, manuale de sexologie şi mai multe volume cu Sherlock Holmes. Doyle mi-a plăcut întotdeauna; am privit mai de aproape şi, deodată, am văzut-o, între **Cîinele din Baskerville** şi **Un studiu în roşu**, O ediţie din Le Livre de Poche, cu laturile de un verde întunecat de praf. O copertă roşiatică, cu caractere negre, fără înfloriturі. N-am deschis-o, nici n-am atins-o. Dar, îndepărtîndu-mă, îi simţeam prezenţa în spate.

Am încercat să uit. În seara aceea Gabrielle mi-a simţit tulburarea. Am făcut tot ce-am putut să i-o ascund. N-am convins-o, dar n-a insistat. Am petrecut noaptea fără să dorm, aşezat lîngă ea în pat, ascultînd-o cum respiră, cufundîndu-mă în ritmul domol al respiraţiei ei.

În zilele care au urmat n-am ieşit din oraş. Şi, încet, am simţit prezenţa cărţii îndepărtîndu-se. După aproape o săptămînă am ştiut că a dispărut. Am îndrăznit să ies, am vizitat chiar anticariatul, ca să-mi încerc soarta, dar ea nu mai era acolo. Am început să uit încă o dată.

●●●

Într-o dimineaţă de noiembrie, ascultînd la radio, am auzit o a doua voce, slabă, părînd foarte îndepărtată, în spatele celei a animatorului. Am rotit cadranul ca să ameliorez recepţia, dar nu interferenţa era de vină. Vocea se auzea pretutindeni, pe toate frecvenţele, chiar peste zgomotul de fond al spaţiilor mute. Putea fi o voce de femeie, putea fi de bărbat. Tonul nu varia deloc. Recita o listă interminabilă.

„Heller, Mario-Josée 1940-1995. Născută la Paris. Se stabileşte cu părinţii pe Coasta de Aur în 1956. Găseşte o slujbă de secretară într-o agenţie turistică. Moartă într-un accident de avion pe ruta Paris-Londra. Poulin, André...

Am încetat să ascult la radio. Şi atunci cînd, două săptămîni mai tîrziu, frunzele de ceai au început să formeze litere pe fundul ceştii mele n-am mai băut ceai.

●●●

De cîteva zile, cînd deschid ochii, presimt o agitaţie subtilă în mijlocul norilor. Atîtea litere trec, încet, de la alb la negru încît s-ar putea umple, dintr-o singură privire, mii, mi-ioane de pagini. Ziarele nu mai vorbesc decît de escaladarea conflictelor în Orientul Mijlociu, implicarea S.U.A., ameninţările sovietice.

Gabrielle s-a întors. Mă aşez lîngă ea. Aş vrea să-i cer să plecăm departe, dar cum? Poate nu fuga e soluţia. O iau pe Gabrielle în braţe. Îmi adîncesc privirea pe chipul ei cu teama de a-i putea găsi vreun semn pe piele. Dar, pentru moment, încă sînt orb la literele ei.

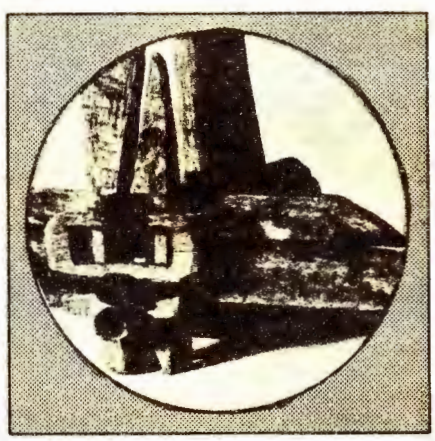

Traducere
Florin Leodor Dănilă
Titlu original:
Le Livre des morts. Din fanzinul canadian „Temps Tôt", nr. 7, septembrie 1990
.(C) Y. Meynard 1990.
(C) versiunea românească
Florin Leodor Dănilă

Rondó pentru epavă spaţială şi recuperator

Anticamera era aproape plină. Zece oameni se lăfăiau în fotolii de protocol, într-o încăpere a cărei suprafaţă era echivalentă cu două băi individuale şi o bucătărie. Oricine ar fi sesizat această risipă de spaţiu pentru o bază lunară modulară, unde fiecare metru pătrat costa cît închirierea pe un an a unei arii de trei ori mai mari din Wall Street.

Nu şi Comandantul. A cărui maximă preferată suna cam aşa: „Potenţa e direct proporţională cu numărul persoanelor aflate pe lista de aşteptare". Care, bineînţeles se referă şi la programările pentru activităţile desfăşurate la orizontală.

– Să intre Airito!

Se ridică un bărbat scund, rotofei, cu o faţă de lună plină, ce se făcea remarcată prin perechea de ochelari stil anii '30. Cu mişcări feminizate, studiate sîrguincios în faţa oglinzii, defilă spre uşă, sub privirile invidioase ale petiţionarilor rămaşi în aşteptare.

Intră şi se aşeză în scaunul din faţa biroului. Privi fix spre ecranul ce afişa impasibil: „THE BOSS IS IN.", subliniind (deşi nu era nevoie) prezenţa Comandantului. Acesta studia cu aparentă concentrare informaţiile proiectate holografic în dreapta sa.

– Airito?

– Da, domnule.

– Ai depus o cerere?

– Desigur. Pentru o epavă spaţială. Dezafectată.

Comandantul îşi dezlipi ochii de la proiecţie. Preţ de cîteva clipe îşi iscodi interlocutorul. Îi spuse acestuia pe un ton voit didactic:

– Dragule, o epavă e prin definiţie dezafectată.

Apoi, după o pauză:

– La ce îţi trebuie această...

– Nu mie, domnule, ci spiriduşilor.

– Poate vrei să spui, extratereştrilor...

Airito răspunse ofesant:

– Nu! Doar v-am specificat şi în cerere.

– Da, da... Aş vrea să-mi explici încă odată. Trebuie să vină şi Vasques.

Toată lumea ştia cine e Vasques. Mai bine zis cu ce se ocupă. Dar pe Airito nu îl deranja prezenţa unui psiholog în preajmă. De aceea nu reacţionă cînd acesta intră şi se aşeză în faţa lui, privindu-l cu insistenţa boului ce admiră uşa grajdului proaspăt vopsită.

– Deci? spuse interogator Comandantul.

– Aş dori să recuperez o epavă spaţială.

– Aşa, îngînă Vasques.

– E un drept consimţit prin Legea 89. Articolul prevede chiar recompensări.

– Aşa, continuă psihologul.

– Am depus o cerere.

– Desigur...

– Şi...

– Nu pot să-ţi permit recuperarea unei epave atît de mari, zise Comandantul.

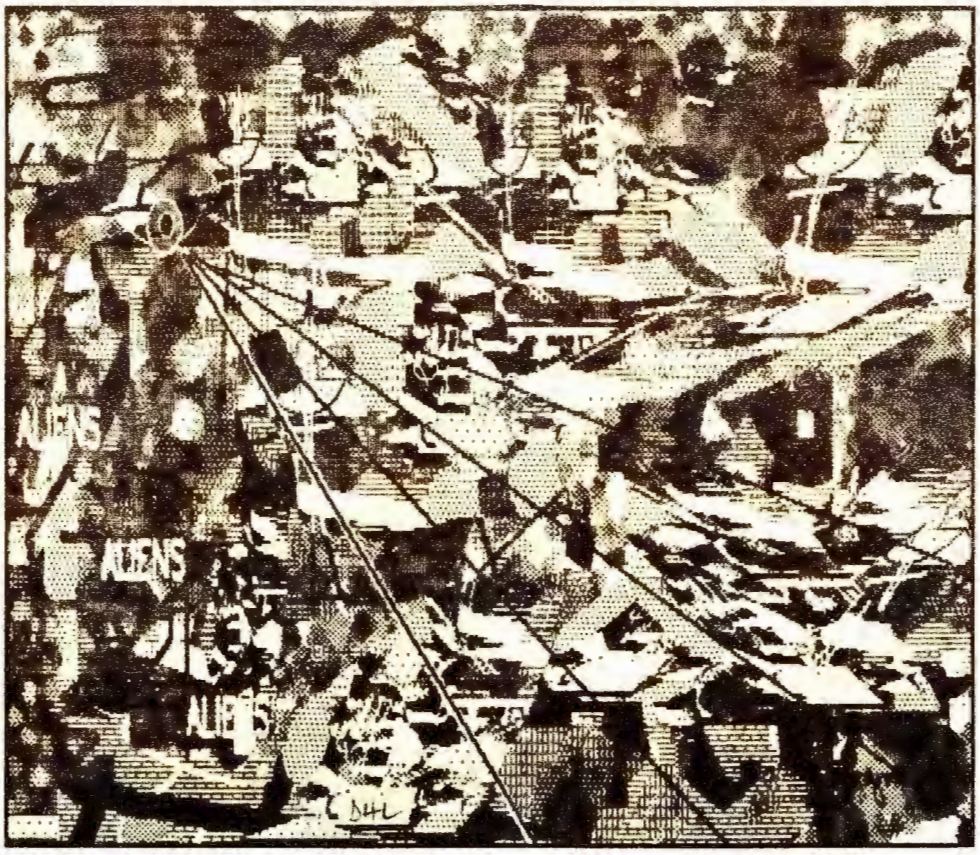

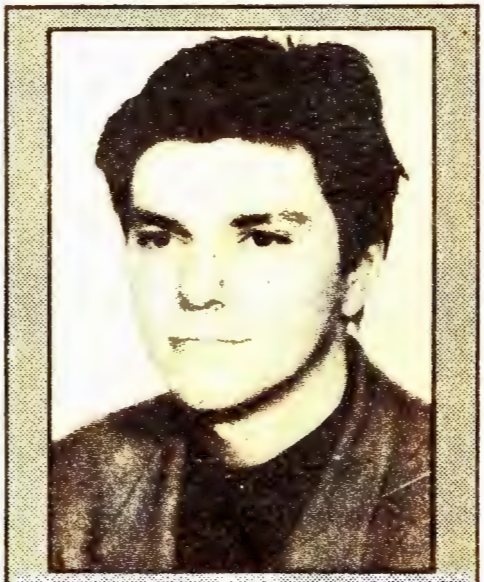

Născut în Timişoara, la 17 octombrie 1968. Absolvent al liceului „C.D. Loga" din Timişoara, la secţia de matematică-fizică, promoţia 1987. A lucrat timp de un an la Muzeul de artă veche bisericească adăpostit de Catedrala mitropolitană din Timişoara. În 1989 este admis la Universitatea de medicină din Timişoara, Facultatea de Stomatologie.

Pasionat de science-fiction din adolescenţă. Activează la cenaclul „H.G.Wells" de la Casa Studenţilor din anul 1986. Ca mulţi dintre fanii timişoreni, frecventează şi cenaclul-geamăn, „Helion", de la Casa Universitarilor.

Debutul l-a avut în revista „Anticipaţia" cu schiţa „Iluzie". A mai publicat în „Jurnalul SF", şi în suplimentul ziarului „Renaşterea bănăţeană". Prezintă la TVT, în cadrul emisiunii „Lanterna magică", rubrica de film SF „Incursiuni în fantastic".

Membru activ în mişcarea SF românească, participînd la convenţii SF din ţară şi străinătate. Face parte din echipa de organizare a Convenţiei europene de SF, euROcon '94.

Ce ziceţi, cum sună? Autobiografie insipidă.

Deci, să încercăm o apropiere diferită...

Chiar înainte de adolescenţă, SF-ul a devenit cel mai constant dintre hobby-urile pe care le-am avut. Dar nu e singurul.

Sporturi: (în ordinea preferinţelor) – skiul, drumeţia montană, înotul, tenisul de masă şi de cîmp. Nu sînt microbist!

Muzică: electronică – Vangelis, Enya, Jean Michel Jarre... Clasică – Sibelius, Bruckner, Vivaldi...

Pictură: şcoala flamandă, impresionism, suprarealism (Dali!...)

Literatură: Umberto Eco, sudamericani (mai ales), Orwell, Stephen King, iar SF – Philip K. Dick, Spinrad, Klein, Herbert Franke...

Film: David Lynch, Ridley Scott, Terry Gilliam...

Să nu uit: computerele...

M-am cam lungit, dar ce te poate caracteriza mai bine decît propriile opţiuni în diferite domenii?

Cel mai negru coşmar: criza de inspiraţie; virusurile (cibernetice).

Dorinţe pe termen scurt: să-mi pot permite un computer mai performant decît PC-ul 286 care-mi mănîncă nervii şi timpul (maşină leneşă ce eşti!).

Dorinţe pe termen lung: de ce vreţi să le ştiţi pe toate?

Stare civilă: necăsătorit.

Cifră norocoasă: 13.

Culoarea preferată: bleu ciel.

Ajunge...

– Nu chiar. Există locuitori pe suprafața ei.

– Mă puteți lămuri și pe mine? se rugă psihologul.

– E vorba de... cum să-ți spun...

– Luna, continuă Airito.

– Așa, zise Vasques. După cîteva secunde:

– Cum?!

– Da, zise Comandantul, ca o ușurare.

– Hm, așa. Și cui a aparținut epava?

– Am specificat în cerere.

– Desigur, spuse psihologul, privind foaia întinsă de Comandant. E vorba de acei spiriduși.

Airito își aranjă cu cochetărie cele cîteva fire de păr din smocul ce trona în mijlocul cheliei. Clipi repede din sprîncene.

– Și cum ai luat legătura cu ei?

– Știți, meteoritul acela căzut deunăzi în sectorul trei. Au venit cu el. De fapt e o navetă. Chiar atunci mă pregăteam să adorm cînd am auzit cîteva sunete pițigăiate, apoi vocl.

– Mai multe?

– Da, însă vorbeau deodată.

– Și ce spuneau?

– Între altele au zis: „Draga noas..." Pardon! Airito chicoti scurt, cu subînțeles.

– Am vrut să spun: „Dragul nostru, trebuie să recuperăm epava navei cu care am venit în acest colț de Univers. Voi o numiți Luna. Dar nu e decît un uriaș mecanism...

– Dezafectat, continuă Comandantul.

– Exact așa au spus: dezafectat.

– Așa...

Airito tăcu.

– Atît?

– Mi-au spus de unde să dezamorsez ancorele gravitaționale. Știți, nava mai are cîteva funcții păstrate. Ca să poată fi recuperată trebuie să o scot de pe orbită, însă cu ancorele...

– Unde se găsește acest... centru de comandă?

– În centrul Hyeronymus. Mi-au spus că locul e marcat radioactiv cu exactitate.

– Așa...

– Nu știu nimic mai mult. Acum, îmi aprobați cererea?

Comandantul îl privi pe Vasques. Acesta făcu un semn negativ din cap.

– Îmi pare rău. Momentan cererea e blocată. Din motive de securitate. Vom face cercetări estimative. Vei primi răspunsul în trei zile.

– Dar...

– Atît pentru azi.

Airito nu se ridică de pe scaun.

– Poți pleca, zise Comandantul, arătînd spre ușă. Cu cealaltă mînă formă un cod la consolă. Pe ecran apăru o nou inscripție: „THE BOSS IS OUT".

– Nu știi să citești? se răsti Vasques.

Airito se ridică cu greutate. Era vădit afectat de refuzul autorităților superioare. În drum spre ieșire, spuse cu o voce tristă:

– Spiriduși îmi vor face probleme.

Văzînd că nu primește nici un răspuns, continuă și mai spășit:

– Mă vor amenința...

– Ne vom ocupa și de această problemă, spuse sec Comandantul.

Airito nu părea convins. Ieși fără să salute.

❑❑❑

La o oră după această discuție, o echipă de intervenție se deplasă la craterul cu pricina. Ghidîndu-se după harta radiografică, coborîră în apropierea unei movile cu o formă aproape emisferică.

Sub pătura groasă de praf cosmic, sondele atiseră un corp nemetalic, de consistență foarte dură. După jumătate de zi, timp în care cupola fu dezgropată, o altă echipă își începea lucrul. Norocul le zîmbise. În mai puțin de patru minute găsiseră accesul centrului de comandă. Și, neținînd seama de cele mai elementare norme de siguranță, pătrunseră în interiorul acestuia.

În acel moment, un dispozitiv automat declanșă procesul. Întreaga suprafață a solului lunar începu să vibreze cu o frecvență de douăzeci și șase de hertzi, la o anumită amplitudine respectabilă. Simultan se porni căutarea lui Airito, în speranța că acesta ar mai deține informații suplimentare capabile să oprească tremuriciul astrului. Însă persoana nu era de găsit. Dispăruse fără urmă la terminarea cartului.

După eforturi acerbe îl surprinseră beat ca un asteroid, în secția de reglări termice. Alături de el, într-o stare mai puțin avansată, Rodrigo, prietenul său din copilărie.

Pe bază nu se găsea pic de băutură alcoolică. Cel puțin nu era adusă din afară. Controalele se efectuau la sînge. Comandantul auzise zvonuri legate de consumul lichidelor interzise, dar nici o probă materială nu-i căzuse în mînă. Sau pe limbă. Cu această ocazie dezlegă misterul.

Rodrigo, folosindu-se de sursele de căldură ale secției în care lucra, încropise o mică distilerie clandestină, în care obținea alcool din resturile de glucoză sustrase de la bucătărie. Surprins în flagrant, Rodrigo amuți. La propriu. Pentru a-i dezlega limba, Comandantul îi promise că va renunța să-l retrogradeze.

– De ce vreți să știți cum se oprește?

– Omule, nu-ți dai seama? Dacă va continua așa, în cîteva zile nu va mai rezista nici o îmbinare sudată. Vor apare fisuri în toate structurile de reistență ale stației.

– Eh! Oricum, degeaba.

– Nu se poate opri?

– Nuuu...

Comandantul se prăbuși pe scaun.

– Dar dacă îmi dați o gradație, vă spun un secret.

– Îți dau, dar zi odată!

– Hîc! Adică nu asta. Se oprește. Da. În cîteva ore.

– Singură?

– Păi cum, e deșteaptă. Ce-ați crezut?

Comandantul se liniști.

– I-am spus lui Airito. Măi băiete, nu e de tine meseria asta... de recuperator. O chestie atît de mare. Așa una...

Comandantul se ridică. Îi puse mîna pe umăr și zise:

– Ai o gradație.

Și se îndepărtă, în timp ce Rodrigo își continua logoreea:

– Tocmai Luna! Suntem noi aici. În plus, ce e mai frumos decît o sticlă plină, o bancă goală în parc și Luna pe cer? Nu-i așa? Comandante?

– Da?

– I-am spus: „Ai fi putut începe cu o epavă mai mică. E plin Pămîntul de ele. Au aterizat peste tot. Te duceai în Egipt, la Gizeh, intrai în Camera Regelui, apăsai unde trebuie și luai Piramida lui Keops pe sus." Nu i-am zis bine, Comandante?

Ray Bradbury

Ce-ar fi dacă aș spune: Dinozaurul nu a murit

Ce-ar fi dacă-aș spune:
Dinozaurul nu a murit.
E afară acum, proaspăt soslit;
Înfiorător, s-a oprit și s-a așezat în curtea.
Fiară superbă!
Ce-ai face?
Ai pufni, și rîde?
Dar dacă adevărat ar fi,
Repede-afară să vezi te-ai grăbi
Sperînd împotriva speranței
Că ar putea fi? Zău?
Acesta ești tu, o, da, acesta sînt eu.
Bătrînele brute ne bîntuie visurile
Gîndurile copilăriei ne sînt înțesate cu ele.
Acolo nu trăiește nici o fată și nici un băiat.
Nici chiar vreun bărbat.
Cine nu și-ar vinde jumătate din molarii de aur
Să întîlnească,
Odihnindu-se-n stradă, un dinozaur?
Privește dară!
Un polițist de stradă oprește mașina lîngă fiară
Și-n timp ce stăm acolo cu gura larg deschisă
Polițistul amendează pentru parcare interzisă.
Nu e nebun polițistul, ci doar legal de calm
Scrîind, înregistrînd delictul
Unde și cînd s-a întîmplat, și-atunci
Îi întinde de jos în sus biletul
Și spune: „Să nu mai faci!"
Brontozaurul pleacă
Cu biletul în dinți, dar din colțul gurii zîmbește
După o vreme, polițistul își amintește
Apoi fluieră și fuge pe stradă înapoi
Să se holbeze la uriașul cu legănat greoi
În timp ce copiii îngroziți privesc
Curioș
Și-și spun unul altuia:
„Oribil de frumos!"
Fiecare se va duce acasă temător și vrăjit
Încercînd să spună ce a văzut și găsit
A fost cu adevărat nemaipomenit
Păcat că bietul polițist a privit
Înapoi prea tîrziu
Ce bață chioară
Să amendezi ceva ce-un camion străvechi pare
Să scrii amenda fără a-i pune o-ntrebare:
De ce-i zgomotos ca un tunet, oare?
El bine, parcarea este goală,
Niciunde nimic ce cu un munte-ar semăna
Doar cîteva mîzgăliturl aruncate
pe iarbă într-o doară
Pe care departamentul străzilor le va găsi
și curăța
Și nici măcar copiii nu vor putea spune
sau arăta
Dacă minunata fiară a fost acolo ori ba.

din volumul: Donosaur Tales
editura Bantam Books, 1984
traducere de Mihai Samoilă

SF-ul între a nu fi și a fi relativ

Suplimentul ziarului „Cotidianul", „Litere, arte & idei" numărul 119 din 6 septembrie 1993 „trage" pentru a ucide SF-ul („SF-ul ca diversiune"). Și aproape reușește, pentru că eseul lui Dan Stanca este scris cu stil, eleganță, forță și atacul este fulgerător și neașteptat.

Același supliment găzduiește între paginile sale în numărul 135 din 10 ianuarie 1994 o replică semnată de Radu Voinescu („Specificul SF-ului și al fantasticului") care încearcă să se situeze de partea cealaltă a baricadei, ridicînd mănușa aruncată de Stanca și încercînd, cu aceeași eleganță dar cu ceva mai puțină forță – recunoaștem cu fair-play – să învioreze „rănitul aproape mortal". Dacă în septembrie SF-ul nu exista, în ianuarie există relativ – ca să-l parafrazăm pe Alfred Elton Van Vogt.

Pe scurt, Stanca abordează problema non-valorii literaturii SF Printr-o multiplă diversiune creată pe cîteva planuri: înlocuirea fantasticului în literatură printr-o pseudo-cunoaștere spirituală mijlocită de tehnică, manipularea SF-ului de către comuniști pentru distrugerea credinței și apoi opacizarea completă a realității în care trăiau oamenii de rînd. Pe de altă parte se neagă complet orice implicare a tehnicii și științelor exacte în cultură, afirmație făcută, ce-i drept, prin prisma entității mitice a ființei umane.

Voinescu, în schimb, caută în primul rînd să minimizeze acuzele aduse SF-ului prin situarea pe o poziție neutră. Se admite în principiu, că fantasticul este literatură, iar anticipația nu, dar ca un adevăr relativ, născut mai degrabă din rațiuni metodologice, decît din experiență practică. Mai mult, se avansează ideea unei necesități de existență a SF-ului ca un „background" pe care se sprijină operele majore și se combate ideea unei diversiuni a puterii în SF. În ceea ce privește relația știință-cultură, lucrurile se pun la punct în doar cîteva fraze, pentru că este la fel de grav să scrii numele lui Shakespeare ca și pe acela al lui Faraday.

Rezumînd cele două eseuri, ar rezulta că, rănit de moarte – de Stanca – SF-ul continuă însă să respire cu destulă ușurință – ajutat de Voinescu.

Din punctul nostru de vedere, mai întîi de toate, SF-ul nu poate rămîne indiferent la critica de valoare literară și, prin această prismă, polemica cordială dintre Voinescu și Stanca este benefică fenomenului SF românesc. În al doilea rînd, aspectele ridicate de ambii eseiști sunt ceva mai serioase și merită o atenție sporită.

Privind pentru început legătura sau relația fantastic-SF, nu avem multe observații de făcut. Pentru că niciodată SF-ul nu și-a propus – explicit sau implicit – să detroneze fantasticul. Mai mult, opere purtînd semnăturile lui Borges sau Marquez pot fi căutate venind dinspre SF, pentru că acesta din urmă nu neagă existența miturilor. Disociindu-ne ferm de scrierile tehniciste – care de altfel se purtau doar prin anii '50-'60, mai ales în Blocul de Est – afirmăm cu tărie că SF-ul se simte atras tot timpul de mitologie și nu este cazul să înșirăm aici nume de scriitori și opere, un singur exemplu fiind semnificativ: Vladimir Colin, acela care, cu gingășie, sensibilitate și forță, a explorat și basmul, și fantasticul, și SF-ul, cu aceeași încîntare și candoare.

În ceea ce privește manipularea SF-ului de către comuniști pentru distrugerea credinței, considerăm că s-a pus degetul pe rană. Într-adevăr, SF-ul a fost, în anumite perioade, vîrful de lance al luptei pentru ateism și este păcat că, uneori, acest lucru nu a fost sesizat. Înființarea „Colecției de povestiri științifico-fantastice" în anul 1955, într-o epocă neagră a culturii românești, este un fapt semnificativ în sine. Mai mult, colecția a purtat mulți ani traduceri aproape exclusiv din limba rusă, arătînd prin aceasta că a fost folosită ca un instrument de propagandă. Și nu numai colecția. Seria SF de la Editura Tineretului a fost supralicitată în traduceri din limba rusă, zugrăvind viitorul luminos al omenirii comuniste (este vorba de prima serie SF a editurii, anterioară seriei de format mic cu triunghiul de colecție – emblema sa era o stea și o rachetă). Firavii capitaliști supraviețuitori ai revoluțiilor aveau singurul țel de a se face urîți și disprețuiți și asta printre crime și genocide la adresa „liniștii" comuniste.

Dar dintr-un punct de vedere global, situația SF-ului nu a fost singulară. Pleiade de cărți de autori ruși, întrecîndu-se în a zugrăvi grozăviile capitalismului și „abnegația" și „sacrificiul" revoluționarilor sau a luptătorilor antifasciști etc., se etalau pe rafturile librăriilor noastre, în aceeași perioadă. Cel puțin „Colecția de povestiri științifico-fantastice" a beneficiat de personalitatea deosebită a lui Adrian Rogoz, care, chiar dacă nu a apelat la literatura anglo-americană, el însuși fiind traducător de rusă, a știut totuși să compenseze într-un fel această stare de lucruri, apelînd și la proza fantastică și prezentînd autori ca Jorge Luis Borges sau Oscar Lemnaru.

A privi însă faptele așa cum au fost, nu înseamnă a desființa. Dacă comunismul și-a anexat propagandistic SF-ul, nu înseamnă că tot SF-ul trebuie condamnat în bloc. Sau nu înseamnă că SF-ul nu are și alte valențe – sau al doilea tăiș. Probabil că domnul Dan Stanca ar obiecta hotărît și ar spune: „nu, domnilor, Orwell nu a scris science-fiction". Dar oare așa să fie? „Ferma animalelor" nu apelează la mituri pentru răscolitorul său rechizitoriu. „1984" ridică extrem de clar problema manipulării științei și tehnicii de către totalitarism.

Mai apar și alte aspecte, neluate în seamă nici de Stanca și nici de Voinescu. Dacă Eliade, care nu a fost atras niciodată de SF, face totuși unele trimiteri, rare, către SF, atît în proza fantastic (de exemplu în „Tinerețe fără de tinerețe..."), cît și în „Jurnal", discipolul său, Culianu, a folosit declarat SF-ul împotriva comunismului și povestirea „Intervenția zorabilor în Jormania", din volumul-puzzle „Pergamentul diafan", este extrem de semnificativă. În altă ordine de idei, nu tot genul SF militează cu disciplină pentru ateism. Gerard Klein, de pildă, pune chiar cu obstinație problema devenirii umane în planuri superioare ale existenței (a se vedea de exemplu volumul „Un cîntec de piatră", romanul „Seniorii războiului", sau nuvela „Sub cenuși"). Pînă și seria destinată în primul rînd copiilor, a filmelor cu „Războiul stelelor", ridică probleme de nuanță religioasă.

În ceea ce privește manipularea SF-ului de către putere, punctul de vedere al lui Voinescu, „e greu de admis că undeva există o centrală a dirijării producției de SF", pare extrem de pertinent, urmat imediat și de justificarea de rigoare, „trebuie să recunoaștem talentul maselor de a-și pune singure gîtul în juvăț". Și dacă, inițial, din cauza avîntului dat în anii '50 și apoi reluat de începutul anilor '80 prin directive semnate de Nicu Ceaușescu via CC al UTC, SF-ul a fost în mare parte tributar apărătorilor săi oficiali, odată cu apariția și în România a edițiunilor particulare, lucrările au tendința de a evolua. Încep să apară lucrări care nu ar fi văzut niciodată lumina tiparului înainte de 1989. Din nefericire însă, nu puține dintre aceste edituri sînt conduse, dacă nu de oameni care nu au tangență cu SF-ul, atunci de oameni care iau uneori decizii ciudate vis-a-vis de SF. Dar, în fond, SF-ul trebuie să devină, și la noi, o industrie. Pentru că, în definitiv, trăim într-o epocă industrială. A închide ochii la tot ceea ce este în jurul nostru, tînjind la modul propriu după Paradisul pierdut, poate fi, cîteodată, o formă mascată de extremism.

Între Dan Stanca pentru care SF-ul nu există („Fără îndoială, dacă o maimuță ar bate la mașină timp de un secol, nu ar reuși să scrie psalmii, dar cu siguranță ea ar realiza un roman SF meritoriu.") și Radu Voinescu, pentru care SF-ul există relativ („Frecventarea cu moderație și la vîrste potrivite, cred că face din SF nu un dușman, ci un aliat al culturii umaniste"), este loc suficient pentru interpretări.

Pentru că, fie că ne place sau nu, trăim în secolul XX și ne pregătim pentru al XXI-lea. Suntem, buni sau răi, membrii unei societăți tehnologice. Și aceasta nu înseamnă că am uitat totul. Redescoperim încet-încet infinitul interior al sufletului, deși ne plac filmele de genul „Star Trek". Ne ducem la biserică, deși citim romane scrise de savanți pozitiviști, cum a fost de pildă Asimov. Voinescu ridică un mare semn de întrebare asupra acelora care tună împotriva tehnicității, dar ascultă muzică indiană veche pe CD-uri. Și lucrurile pot merge mult mai departe. Toți cercetătorii în istoria religiilor, toți căutătorii de mituri și toți scriitorii de literatură fantastică modernă folosesc editoare de texte și baze de date computerizate, cu transmiterea integrală a volumului prin modem. Televiziunea prin satelit ridică alternative culturale.

Și atunci? Ce facem cu SF-ul? Îl neantizăm, sau îi tolerăm o existență corectă, dar marginalizată?

Poate că nici una, nici cealaltă.

Pentru că, în fond, SF-ul există prin el însuși. Nu a evoluat de la subliteratură la literatură pentru că, să spunem, Florin Manolescu a scris în anii '80 o carte de critică la adresa sa. Evoluția se face întotdeauna prin sine.

Iar în ceea ce ne privește pe noi, în colțul nostru bizar de Europă, dacă prin SF se ajunge mai ușor la Borges, Eco, Eliade, Marquez, Yourcenar, lucrul acesta pare suficient în sine. Nu contează dacă Orwell a scris sau nu science-fiction, este suficient că a scris, tot așa cum a făcut, de pildă, și Pasternak. Este suficient că a deschis o poartă. Și este o mare deosebire între o poartă deschisă și doar un fundal.

Și poate că, la modul absolut, SF-ul a deschis poarta din spate a literaturii. Numai că și pe acolo se poate ajunge în salon. Desigur, este o poartă calitativ inferioară. Dar, tot la modul absolut, este preferabilă îmbulzelii de tipi scrobiți care stau la ușa din față, fără să poată intra vreodată și, mai ales, este preferabilă dormitului în stradă, afară.

Teme și motive SF

Mihaela și Cristian IONESCU

JADAWIN (seniorul) – eroul ciclului de romane „The World of Tiers" de Philip Joré Farmer, care – sub nmele Wolff – a fost exilat pe Pămînt. Acțiunea ciclului privește recucerirea poziției sale de zeu-senior.

JIREL DE JOIRY – eroina ciclului de povestiri „heroic fantasy" de Catherine L. Moore.

JOCURI – activități distractive sau sportive, practicate din plăcere. În literatura SF jocul este folosit fie pentru caracterizarea moravurilor sau idealurilor unei societăți (jocul fiind o reflectare indirectă a preocupărilor sau concepțiilor colective), fie pentru sublinierea stranietății, alienării sau decăderii acesteia. Unul dintre cei mai imaginativi și fertili „inventori" de jocuri este Jack Vance („The Kokod Warriors", „The Dirdir", „Slaves of the Klan", „Planet of the Damned", „The Noon Math" etc.). Alte exemple din literatura SF: Robert Sheckley – „Cost of Living"; „The Seventh Victime", „The Prize of Peril"; Frederik Pohl & C.M. Kornbluth – „Gladiator at Law"; Philip K. Dick – „Solar Lottery" și „The Game – Players of Titan"; John Brunner – „Squares of the City"; Pierre Boulle – „Les jeux de l'espirit"; Gerard Klein – „Le sceptre du hasard"; „Le gambit des étoiles"; J.T. Mcintosh – „World Out of Mind"; Richard Matheson – „Button, Button"; Pierre Pelot – „Délirium circus"; „La guerre olimpique"; David Bischoff – „War Games"; „Rollerball"; „Tron".

Va urma

PRIVIRE ASUPRA AMERICII

Nicolae ARITON

Privirea noastră asupra celei mai bogate piețe de carte SF din lume (probabil și din univers) se oprește asupra anului 1992. Cei care trăiesc intens „clipa momentului" vor fi probabil dezamăgiți de actualitatea depășită a datelor. Pentru ei, precum și pentru toți dintre dumneavoastră care citiți acest articol, sînt necesare cîteva precizări. Analiza unui an de activitate se face în prima parte a anului următor. Deci acest articol ar fi fost ideal să apară cam în aceiași perioadă a anului trecut. Așa s-a și întîmplat, dar aceasta a fost în USA, în paginile revistei „Locus". Cum Tulcea este departe de USA (ca și Bucureștiul dealtfel), un abonament „par avion" la revista „Locus" costă aproape 100 dolari, iar o trimitere prin „poșta maritimă" durează uneori și 6 luni, vă propunem o scurtă călătorie în timp.

Înainte de toate, trebuie subliniat faptul că numărul de cărți SCIENCE-FICTION / FANTASY / HORROR apărute în USA, în 1992 a fost în ușoară coborîre față de 1991 (-8 la sută). Față de deceniul trecut, creșterea a fost de 76 la sută. Principala cauză a scăderii numărului de apariții a fost adevărata cădere pe piața cărții a edițiilor de buzunar (-16 la sută). Motivul acestei reduceri a interesului față de cărțile de buzunar a fost avîntul luat de așa numitele „Tradepaperbacks", care sînt cărți situate, din punct de vedere al prețului și al „prezentării", la mijlocul drumului dintre o carte de buzunar și o „Hardcovers". Astfel cea mai mare parte a tirajelor lui Stephen King și Anne Rice – autorii cei mai bine vînduți în 1992 – au fost în „Tradepaperbacks".

Din totalul titlurilor apărute în 1992, 62 la sută sînt reprezentate de noutăți. Acest procentaj este relativ același în ultimii ani, diferențele în minus sau în plus fiind insignifiante.

O schimbare importantă față de ceilalți ani este aceea că pentru prima oară, au apărut mai multe cărți FANTASY decît SF: 278 de apariții FANTASY, 239 apariții SF și 165 apariții HORROR/DARK FANTASY. Ceea ce poate reprezenta un semnal de alarmă pentru fanii SF este faptul că dintre aparițiile dedicate adolescenților, 58 la sută reprezintă FANTASY, iar SF numai 7 la sută. Nu lipsit de interes este poate faptul că din cele 239 de apariții SF, mai mult de jumătate sînt „episoade" ale unor cicluri, cum sînt cele semnate de Carolyn H.Cherrih sau Stephen R. Donaldson. În ceea ce a mai rămas se includ alte două categorii speciale de apariții: romane inspirate din acțiunea unor filme precum: ALIEN, STAR WARS, sau așa numitele

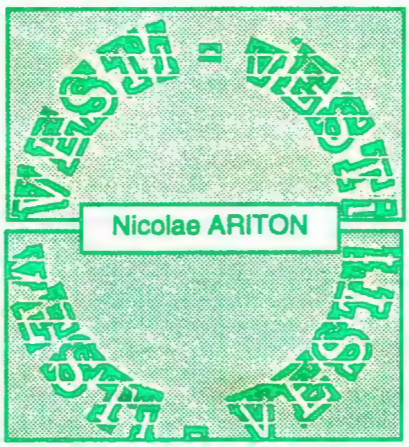

„shared universes", în care unversul creat de un scriitor este exploatat de alții: „Orașul roboților", de Asimov, sau „Baza Venus" de Arthur Clarke și Paul Preuss.

Mania „continuărilor" se întîlnește și în FANTASY, unde în proporție de 50 la sută din apariții reprezintă cel puțin volumul al doilea al unui ciclu. În genul HORROR doar 22 la sută reprezintă apariții într-un ciclu.

Situația debutanților într-unul din cele trei genuri este reprezentată de procente cuprinse între 6 și 12 la sută.

Dacă situația nu a fost strălucită pe piața cărții, iată cum s-a prezentat aceasta pentru revistele de gen. Cele mai vîndute reviste au fost ANALOG și ASIMOV'S SCIENCE FICTION (revista renunțînd la vechiul nume: ISAAC ASIMOV'S SCIENCE FICTION MAGAZINE. O scădere de tiraj de 20 la sută a suferit THE MAGAZINE OF FANTASY & SCIENCE-FICTION, dar aceasta după un an 1991 strălucitor. Pentru AMAZING însă a fost un an catastrofal, cu toate că și-a schimbat formatul, și-a pierdut 60 la sută din cititori.

În domeniul filmului, cel mai mare succes l-a avut BATMAN 2, inspirat, trebuie să recunoaștem, din „Comics".

Pentru anul 1993, politica editorilor americani era aceea de scădere a numărului titlurilor, luînd în considerare saturația pieții. Ideea este aceea a unei atenții mai mari asupra calității cărților publicate.

Poate ar mai fi demn de remarcat faptul că în USA, în ultimul timp, au apărut o serie de cărți, în care, fără a avea sigla SF sau F pe copertă, autorii exploatează teme clasice ale SF-ului, fără a se considera că fac parte din fandom, sau că opera lor este science-fiction.

DUNE

Scenariul: DAVID LYNCH Regia: DAVID LYNCH Efecte speciale: BARRY NOLAN Cu: KYLE MACLANCHLAN, JOSE FERRER, JURGEN PROCHNOW

La vremea cînd am avut ocazia să văd întîia oară „DUNE", după romanul lui Frank Herbert, am fost foarte emoționat. Citisem cîteva pasaje în revistele-fantomă care apăreau pe vremea inchizitorului culturii și acele pagini m-au făcut să-mi doresc foarte mult o ecranizare după roman. Și visul meu s-a împlinit. Dar am suferit o mare decepție, pentru că filmul pe care l-a făcut Lynch nu mi-a rămas în minte decît prin ceea ce nu mi-a plăcut. Recunosc că nu l-am văzut pînă la capăt. Mai tîrziu mi-a picat în mînă jocul „DUNE", la care am „săpat" aproape o lună, în timpul meu liber, pînă l-am dat de capăt. Iar jocul acela pe computer mi-a relevat multe lucruri pe care nu le înțelesesem în film. Apoi am citit și cartea, care a fost cu totul altceva și de curînd am văzut din nou caseta cu „DUNE". Am făcut toată aceastâ pledoarie numai ca să vă recomand mai întîi cartea și mai apoi filmul. Asta este ordinea firească, dacă vreți să îi simțiți toate dedesubturile.

Pe scurt, acțiunea filmului - Veniți pe Arrakis, Paul și părinții lui descendenți ai familiei Atreides, contactează tremani care să-l ajute să exploateze „spice" – substanța de bază din anul 10199. Pe Caladan, în secret, Împăratul Sheddam al IV-lea se înțelesese cu familia rival a Atreide -

VideOManiA

rilor, Harkonen, să saboteze exploatarea și s-o preia. Însă pe Arrakis, Paul este avertizat în mai multe rînduri, dar catastrofa tot se produce. Harkonen atacă micul oraș și distruge armata tatălui lui Paul. Paul își urmează destinul și în exodul lui printre dune, întîlnește triburile de fremeni pe care îi învață arta războiului. Tot în acest timp o cunoaște pe Chani, o minunată femeie fermen și bea apa vieții căpătînd puteri supraomenești. De acum totul este o frondă împotriva lui Harkonen și a Împăratului Shaddam al IV-lea.

Interesantă opțiunea lui David Lynch pentru acest gen de filme. „DUNE" nu se poate compara cu „TWIN PEAKS", Lynch nu este un specialist al scenelor macru, cu sute de personaje, în genul lui Dino de Laurentiis. Tot timpul am avut senzația că filmul nu este fluent. Cîi are ruperi de ritm care strică ceva. Iar agentul F.B.I., Cooper, din „TWIN PEAKS", interpretul lui Paul Atreides, parcă nu joacă destul de natural. Cîteva scene de demonstrație a puterii personajului Paul, mi se par de-a dreptul răsuflate, ca să nu zic mai mult. L-am recunoscut în cadre și pe căpitanul lui „ENTERPRISE" din „STAR TRECK". Aici interpretează un rol de instructor de lupte și are păr mai mult la ceafă. Filmul nu are nume mari. Majoritatea actorilor care au făcut „DUNE" la acea vreme, nu erau cunoscuți. Dar sînt convins că și dacă ar fi beneficiat de actori cunoscuți, în maniera în care a fost făcut, tot n-ar fi ieșit îndeajuns de satisfăcător pentru un spectator care a citit cartea.

Nota - între 4 și 5, pentru designul navelor. Viermii mi s-au părut mai interesanți. Poate de aceea s-au folosit de ei și producătorii filmului „TREPIDAȚII". Dar despre ei, altă dată.

DON SIMON